

VAKOK VILAGA

700

1970

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK FOLYÓIRATA
ELŐFIZETHETŐ
MEGYEI SZERVEZETEINKNÉL
ÉS
A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK KIADÓHIVATALÁNÁL.
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLI. évfolyam
1-2

ISSN 0209-6765

DR. VAS TIBOR:

Bel- és külpolitika

Az 1980-as év az 5. ötéves terv utolsó esztendeje, és éppen ezért komolyan kell számba venni a jövő év feladatait.

1980. márciusban lesz az MSZMP XII. kongresszusa, amely értékelni fogja az elmúlt öt év teljesítményét és meghatározza a következő év feladatait. A kongresszus tiszteletére felajánlott munkaverseny hozzájárul az 5. ötéves terv feladatainak teljesítéséhez. A kongresszusi versenyfelajánlásokban kifejezésre jut az, hogy dolgozó népünk egyetért pártunk politikájával, magáévá teszi a feladatokat és fokozott felelősséggel törekszik azok teljesítésére.

Április 4-én fogunk megemlékezni hazánk felszabadulásának 35. évfordulójáról. Ez az évforduló szorosan kapcsolódik a pártkongresszushoz és az eredmények első előfeltétele volt az, hogy 1945. április 4-én a szovjet hadsereg kiűzte hazánkból a fasiszta németeket és nyilas csatlósait. Ezzel indulhatott el az a fejlődés, amelynek eredményeit a pártkongresszus összegezi. A kongresszusi munkaversenyhez csatlakozik a hazánk felszabadulásának évfordulójára tett felajánlás. A kettős munkaverseny lényegében nem fog április 4-én befejeződni, hanem folyamatosan kihat az egész 1980-as évre.

1979-ben nehéz évet zártunk, de kellő időben felismertük a nehézségeket, az elkövetett hibákat és olyan párt- és kormányzati intézkedéseket hoztunk, amelyek jó előkészítést szolgáltatnak az 1980-as évre. A világgazdasági válság, az infláció és a munkanélküliség növekedése nemcsak a kapitalista országokban éreztette kedvezőtlen hatását, ez alól a negatív hatás alól a szocialista államok sem vonhatták ki magukat. Ez volt az egyik ok, amely népgazdaságunkat nehéz helyzetbe hozta. Ennek következtében vált szükségessé népgazdaságunk belső szerkezetének átalakítása és a differenciált bérrendszer bevezetése. Javítani kellett exportunk szerkezetét is és fokozott gondot kellett fordítani a minőségi munkára. Azokat a beruházáso-

kat kellett támogatni, amelyek eredményeképpen a termelt áruval exportunkat tudjuk fokozni, és gazdaságosabb cserearányokat tudunk elérni.

Az 1980. január 1-én életbelépett új munkabérrendszer a dolgozókat a termelékenység fokozására, a minőség javítására ösztönzi. A vállalatvezetésnek is emelni kell a vezetés színvonalát, gondosan kell megválasztani, hogy a vállalat mit termeljen. Feladataink teljesítésében elsősorban saját belső tartalékunkra és a KGST által nyújtott segítségre támaszkodhatunk.

Az USA szenátusának külügyi bizottsága a SALT II. elfogadását indítványozta a szenátusnak. A ratifikáláshoz a szenátus többségének kétharmados szavazata szükséges. Cikkünk megírásakor nehéz megjósolni, hogy mi lesz a szavazás eredménye, de bízunk abban, hogy a józan ész legyőzi a héják agresszív követelését és a SALT II. megkapja a szenátusban a kétharmados többséget. Mindenesetre az USA külpolitikája ellentmondásos. Carter egyrészt a SALT II. jóváhagyását kéri a szenátustól, másrészt európai szövetségeseit arra akarja rábeszélni, hogy a Szovjetuniót és a Varsói Szerződés tagállamait fenyegető középhatósugarú rakétákat szereljenek fel országaik területén. A békemozgalomnak feladata, hogy mozgósítson arra, hogy ez az utóbbi terv ne valósulhasson meg, hogy az európai NATO államok a közvélemény nyomására tagadják meg a rakéták felszerelését. Sajnos e kérdésben is ellentmondásos a helyzet; a háború és a béke hívei között folyik a vita. Államunk ebben a kérdésben is következetesen folytatja a békepolitikát és támogatja a Szovjetunió békekezdeményezéseit. Brezsnyev elvtárs Berlinben felajánlotta, hogy egyoldalúan is hajlandó csökkenteni az NDK-ban állomásozó szovjet haderőt és ha a NATO nem szerel fel újabb rakétakilövő helyeket, a Szovjetunió is tartózkodik hasonló rakéták felszerelésétől.

Meg kell győzni a világ közvéleményét, hogy a fegyverkezési hajszá pusztulással fenyegeti az egész világot és a fegyverkezés korlátozása folytán megtakarított összegből támogatni lehetne ezeknek az országoknak oktatási és egészségügyi rendszerét.

Elnökségi ülés

Szövetségünk Központi Elnöksége 1979. november 15-én ülést tartott. Jelen voltak: Dr. Vas Tibor elnök, Dr. Bódi István főtítká, Csengeri József, Dr. Jáksó László, Kuminka Györgyné, Pinviczki György, Dr. Solymos Gyula elnökségi tagok, Daru Gerőné osztályvezető-helyettes, a napirendi pontok előadói és lapunk szerkesztője: Barna Zoltán.

Dr. Vas Tibor elnök megnyitotta a tanácskozást és megállapította, hogy az elnökségi tagok közül többen hiányoznak betegség és egyéb okok miatt. Felkérte az 1. napirendi pont referensét, Gerdelics Ferenc főelőadót, hogy tájékoztassa az Elnökséget az NDK-ban tartott mozgástréner-tanfolyamról. (A Karl-Marx-Stadtban szerzett tapasztalatokat, a mozgástréner-képzés céljait, feladatait, módszereit, a kurzus fontosabb eseményeit Gerdelics Ferenc lapunk előző és mostani számában hosszabb cikkben tárgyalja, ezért e helyen a referátumot részleteiben nem ismertetjük.)

A 2. napirendi pontban Gibba Andor titkár számolt be szövetségünk Fejér megyei Szervezete Elnökségének munkájáról. Egyebek között elmondotta, az eredményes szervező munkának köszönhető, hogy ma már a nagyobb taglétszámú szervezetek közé tartozik a Fejér megyei, jelenleg 608 tagot tömörít soraiba. A megyében kiképzésre, illetve munkára váró vak személy nincs. Az elmúlt esztendőben 20 családot látogattak meg vidéken és a megyeszékhelyen. Lapunk beszámolt arról,

hogy a megyei szervezet irodája a közelmúltban Székesfehérvár történelmi városrészében új helyiséget kapott. Ez a tény inspirálta a tagságot arra, hogy kultúrscsoportot alakítson. Az öttagú csoport a szeptemberi taggyűlésen mutatkozott be a közönségnek nagy sikerrel. A megyei szervezet elnöksége igen sokszor nyújt hathatós támogatást a sorstársaknak a legkülönbözőbb ügyekben. Ezek felsorolása hosszú oldalakat venne igénybe; egyet mégis meg kell említenünk: a Baracs-kán élő vak és járóképtelen 11 éves Nagy Piroska részére éppen a megyei szervezet közbenjárására készített a Videoton gyár Zalka Máté Szocialista Brigádja egy több, mint háromezer forintot érő tolokocsit. A szervezet kitűnő kapcsolatokat épített ki a tanácsokkal, intézményekkel, vállalatokkal és a különböző tömegszervezetekkel, melyektől igen sok segítséget kapnak a tagok mindennapi életvitelükhöz.

A Központi Elnökség a beszámolót megvitatta és elfogadta. Dr. Vas Tibor elnök elismerő szavakkal méltatta Gibba Andor titkár és a megyei szervezet elnökségének munkáját.

A harmadik napirendi pontban a testület meghallgatta a Könyvkijelölő Bizottság írásban elkészített javaslatát, melynek alapján irodalmi műveket jelölt ki pontírájú másolásra és hangszalagra történő rögzítésre.

Az egyes művek rövid ismertetéséhez Tóth Mária könyvtáros fűzött szóbeli kiegészítést.

Néhány bejelentés után a tanácskozás Dr. Vas Tibor elnök zárásával ért véget.

dották, hogy ők még sajnos nem tanultak Móriczról az iskolában — ezért elkerülte az életmű politikai és irodalomtörténeti szemléletű elemzését, hogy mennyiben korszerűek, illetve mennyiben korszerűtlenek regényei, bár ez gyakran vitatéma szakmai körökben.

Két érdekes kiegészítés tette emlékeztetéssé az előadást: Indrich Béláné (Lenke néni) a 100 éve született Móricz Zsigmonddal és családjával való kapcsolatáról beszélt. Anyai nagyapja Csécsén lakott, majd nem szemben Móriczék házával. Nyilas Gusztáv az írónak is és neki is unokatestvére volt, aki gyakran ellátogatott Kánya nagyapáékhoz. Testvérénél, Kánya Erzsébet-

Megyei szervezeteink életéből

nek — akit a faluban „Erzusnak” hívtak — szépségét, szép szemét versben is megörökítette az író. Lenke néni édesanyjának báli táncosa volt és emlékkönyvét is magával vitte egyszer, hogy majd ír bele. (Kár, hogy a Leányfaluról Pestre került hagyaték vizsgálatánál eddig nem került elő.) Az író később is szívesen felkereste Csécsét. A falu nagy tisztelettel fogadta és kézzel font szalmakalappal ajándékozta meg a vendéget. Az ott nyaraló 8—10 éves Lenkéhez is volt pár kedves szava. Sajnos a nagyapjával folytatott beszélgetésekről semmit sem tud, mivel akkoriban még a kedves unokának sem volt keresnivalója a felnőttek között.

Az előadás másik emlékeztető kiegészítése:

Fazekas László tagtárs, aki később évtizedekig Nyíregyháza város főmérnöke volt, már 1934-ben is itt tisztviselőködött. Mivel jól ismerte a várost és környékét, a szántókat, legelőket, őt bízták meg Móricz Zsigmond kalauzolásával. Laci bácsit ekkoriban még kizárólag az építészeti szakkönyvek érdekelték, így csak később jött rá, hogy kit kocsikáztatott Nyíregyháza határában. Az író szembe ült vele és kérdezgette. Minden érdekelte. Kis füzetbe jegyeztetett. Megcsodálta, s bele is gázolt a sűrű, kövér kalászu roztáblába. A kis, zömök ember szinte elveszett benne. (A Megyei Könyvtár előtt álló szobra nagyon élethű.) „Miért nem búzát vetnek ide?” kérdezte. „Mert a rozsnak az ilyen föld a legjobb”, feleltem. Az akácokban egy fatönkөн üve a bódító illatot élvezve, mosolyogva megszólalt „Ilyen otkolonyos üvegben még nem ültem”. (Ha régen a szatmári gyerek rózsavizért ment a boltba, egy üveg otkolonyt kért.)

Ha a leírt visszaemlékezések nem is kerültek bele az irodalomtörténetbe, mi büszkék és egy kicsit irigyek vagyunk sorstársaink kincsére.

Hírek Szabolcsból*

Születésnapi megemlékezés

A Szabolcs-Szatmár megyei Szervezet klubhelyiségében megyénk nagy szülöttjéről, Móricz Zsigmondról tartott tartalmas előadást Hargittay Jánosné, magyar szakos tanárnő október 25-én. Végig vezette hallgatóságát az író életének főbb eseményein. Lírai hangvétellel idézte fel a prűgyi és a tiszacsécsi gyermekéveket, ez nem elfogultság, hiszen maga az író is legkedvesebbnek tartotta az itt töltött éveket, az itteni élmények egész életén át elkísérték, beleszövédték regényeibe. Az előadó tekintettel volt a zömmel idősebb közönségre; — többen elmon-

Unnepély a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 62. évfordulóján

A megemlékezésre november 6-án került sor klubhelyiségünkben. A történelmi dátumhoz méltó műsorral kedveskedtek a 4-es számú Általános Iskola tanuói. A színes programban szavalatok, két zongoraszám és kamarakórossal előadott művek hangzottak el.

Dicséret illeti a „Bunkócska” című dal finom megszólaltatását. E helyről is köszönetet mondunk a fáradtságért és a lelkesedésért.

A műsort követően Kokas Ferenc tanár, a TIT előadója „A Szovjetunió világpolitikai szerepe” címmel tartott igen értékes, a nagy anyagot jól átfogó, az eseményeket kitűnően felelevenítő előadást. A nagyszabású vállalkozásért, amely az előzmények bemutatásával együtt a világtörténelem 130 évét tekintette át, teljes elismerés és köszönet illeti a kitűnő stílusú előadót.

Molnár Zoltán

Sárospataki kirándulás

Októberben nyolc nyíregyházi sorstárs kirándulást tett a várostól 70 km-re levő történelmi nevezetességű Sárospatakra. Tíz órára érkeztek a Bodrog menti városba, ahol elsőként megtekintették a Domján képtárat. Gyönyörködtek a külföldön élő művész a magyar történelmi múltat ábrázoló nagyhatású fametszeteiben és égetett porcelánjaiban, amelyet az alkotó szülővárosának ajándékozott.

Megtekintették a messze földön híres vártemplomot, mely az elmúlt századok számos történelmi emlékét tárja a látogatók elé.

I. Rákóczi Ferenc várának minden zugát bejárták, látták a történelmi jelentőségű titkos tárgyalások helyét. Jártak az úgynevezett Rózsateremben, melyet korabeli bútorokkal rendeztek be. Felkeresték a várbeli kiállítást, megcsodálták a több évszázados bútorokat és a hegyaljai jellegzetes gazdasági felszereléseket. Hazatérésük előtt felkeresték a hangulatos Borostyán éttermet. Jóízű falatozás után négy óra körül indultak haza Nyíregyházára.

Készült Fazekas László írása alapján

Öregek napja Szegeden a Vakok Állami Otthonában és egy szociális otthonban

Az utóbbi években szinte már szokássá vált, hogy októberben köszöntjük az időseket, hogy figyelmességgel, ha csak egy rövid órára is mosolyra derítsük arcukat. Így történt ez itt Szegeden is, október 22-én, amikor a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Csongrád megyei Szervezetének kultúr csoportja rövid vidám műsorral kereste fel a vakok Torontál téri állami otthonát. Az eseményen résztvettek az Újszegedi Öregek Napközi Otthonának lakói is. Dr. Jáksó László a megyei szervezet elnöke köszöntötte a megjelenteket, rövid beszédében szólt arról is, hogy az élet velejárója, hogy az idős, beteges, gondozásra szoruló egyedülállókat a társadalom felkarolja és az ilyen alkalmakkor külön is köszöntse őket. Az előadók szavalatokkal, magyar nőtákkal, vidám monológokkal, operettrészletekkel, örökzöld slágerekkel, cigánydalokkal szórakoztatták a publikumot. A műsorban Áchim Mária, Klimász Sándorné, Klimász Sándor, Rózsashegyi Sándor és Török Gyula szerepelt, a zenei kíséretet Kádár László és Mihályi István látta el. A program befejeztével Strausz Sándorné sorstársnő köszönte meg a kultúr csoport valamennyi tagjának szereplését míg az intézet igazgatósága teával, süteménnyel vendégelte meg a résztvevőket.

Október 29-én délután Szegeden a Mátyás téri Szociális Otthont kereste fel a kultúr csoport, az intézet vezetősége meghívásának eleget téve. Itt e sorok írója, a megyei szervezet alelnöke köszöntötte a megjelenteket. Ezt követően Klimász Sándorné, a műsor szóvivője és egyik szereplője bemutatta a kultúr csoport tagjait. (Nevüket már előző cikkünkben felsoroltuk.) A programban itt is vidám versek, monológok, operettkettősök, régi slágerek, magyar nóták, cigánydalok hangzottak el. A program nagy tetszést aratott. Befejezésül az otthon igazgatónője és a gondozottak közül többen is megköszönték a kedves vidám műsort. Egyben azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy a jövőben is szeretettel várják otthonukba a vak előadókat.

Barna Mihály

November 7-i ünnepség Szegeden

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Csongrád megyei Szervezete 1979. november 7-én, délután emlékezett meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 62. évfordulójáról a szervezet szegedi klubhelyiségében.

Az ünnepségen a szegedi, makói, hódmezővásárhelyi sorstársakon kívül jelen voltak az elnökség tagjai és a meghívott vendégek. Megnyitóként a magyar és a szovjet himnusz hangzott el. Ezt követően Dr. Jáksó László, a megyei szervezet elnöke mondott ünnepi beszédet. Megemlékezésében visszapillantást tett a 62 évvel ezelőtti eseményekre és rámutatott mai életünkre gyakorolt hatásukra. Ezután a kultúr csoport tagjai közül Áchim Mária, Klimász Sándorné, Rózsashegyi Sándor az alkalomhoz illő verseket mondtak el. Batári Sándor zongorajátéka és a vendégként jelenlevő Páncél Tamás és Páncél János hegedűprodukciója színesítette az eseményt.

Az ünnepség az Internacionálé elnevelésével ért véget.

Barna Mihály

Tudósítás Somogy megyei szervezetünk életéből

A SIÓFOKI KIBŐVÍTETT TAGGYÜLÉS RŐL

Magyarországi Szociális Forradalom 62. évfordulóján tartott Siófoki Körzeti Csoportja taggyűlést tartott Siófokon 1979. november 9-én a Dél-Balaton Kulturális Központ színháztermében.

A tagságból 216-an voltak jelen, valamint a pártoló tagok és a patronáló szocialista brigádok képviselői. A taggyűlés előtt a Siófoki Zenekör fűvésze zenekara Simon Mihály tanár vezetésével műsort adott. Utána Nagy Imréné pártoló tag, a Vakok Vöröskereszt Szervezetének területi titkára üdvözölte a megjelenteket. Ezt követően Körösi József népművész Anyám című saját versét és Lippai János sorstárs szintén saját, Ember című versét szavalta el.

A Himnusz elhangzása után Szeмерédi István, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének párttitkára nyitotta meg a tulajdonképeni taggyűlést. A vendégek között

Hogy megtalálják helyüket

Vakok és gyengélátók klubja

ott láttuk dr. Bódi István főtitkárt, Gerdelics Ferenc főelőadót, Kovács Imréné megyei ügyintézőt, valamint a város részéről Dr. Kecskés József főorvost, dr. Törley Dénest, a Városi Tanács párttitkárát, Fajtai Lászlót, a Városi Tanács szociálpolitikai osztályának főelőadóját, Timár Gyulánét, a városi Vöröskereszt titkárát és Kassai Kálmán nyugdíjas egyetemi adjunktust.

A megnyitó után Dr. Törley Dénesnek, a városi tanács párttitkárának politikai tájékoztatója következett. Majd Dr. Bódi István főtitkár ünnepi beszédével folytatódott a taggyűlés.

Utána Kassai Kálmán nyugdíjas adjunktus tájékoztatót adott a szociálpolitikai helyzetről. Ezt követte Horváth Bélának, a körzeti csoport elnökének beszámolója a körzeti munkájáról. A referátumból: a 364 tagból álló körzeti csoportnak 14 pártoló tagja és a különböző szocialista brigádokból 507 patronálója van. 442 esetben látogattak meg családokat. Volt olyan cím, ahol kétszer is megfordultak. Jogsegély-szolgáltatuk is van. Több tag rendkívüli segínyt és tüzelővásárlási kedvezményt kapott. Sok esetben falugyűlést tartottak. Kirándulást szerveztek Zalakarosra, Hévízre, Budapestre és a Bakony környékére. A Homérosz Kórus síófoki szereplése felejthetetlen volt. Sikeresek voltak a klubnapok is. A körzetben 150 előfizetője van a Vakok Világa című folyóiratnak. Tervfeladataik 1980-ra: a Nótanács megalakítása; Síófonon, vakok és öregek házána létesítése. A referátum után Nagy Imréné aktíva beszámolt a vöröskereszt munkájáról. Ezt követően e sorok írója néhány szó kíséretében kiosztotta az emléklapokat mindazon sorstársaknak, pártoló és patronáló tagoknak, akik sokat segítettek a Síófoki Körzeti Csoportnak.

Hozzászólás nem volt, így a taggyűlést Szemerédi István, a gyűlés elnöke bezárta.

A szünet után műsor következett, melyben közreműködött Barna Mária énekművész, Peskó György karnagy és Körösi József népművész. Az előadók sok-sok tapsot és virágcsokrot kaptak. Műsor után a Csülsök Étteremben ebéddel várták a vendégeket.

Csik Lajos

Pest megyében, mintegy 7—8 ezerre tehető azoknak a száma, akik szembetegségben szenvednek. Ebből jelenleg mintegy 780-an tagjai a Vakok és Gyengélátók Országos Szövetsége Megyei Szervezetének a fővároson kívül. Mivel az ország egyik legnagyobb kiterjedésű megyéjéről beszélhetünk, egy központtal nehéz lenne megoldani azt, hogy az egymástól távol levő településeken élő emberek ügyes-bajos dolgaikkal felkeressék a megyei szervezetet.

Ennek a problémának a megoldását szolgálja az, hogy a megye különböző területein, folyamatosan alkörzeteket hoz létre a szövetség. Ennek a személyi és tárgyi feltételek mellett elsősorban az a követelménye, hogy legalább 50 tag tartozzék egy-egy körzethez.

Taggyűlést tartottak

Vácott, az elmúlt év februárjában alakuló ülés határozott arról, hogy a város területén élő látássérülteket csoportba tömörítsék. Jelenleg mintegy 70-en tagjai a városban az alkörzetnek, a szervezés elsősorban Nagy László körzeti megbízott munkájának köszönhető.

Szeptember 5-én, a Madách Imre Művelődési Központban taggyűlést tartott a vakok váci körzete, amelyen Pinviczki György, a Vakok és Gyengélátók Országos Szövetsége Budapesti és Pest megyei Szervezetének titkára számolt be a szövetség munkájáról.

Egyebek között elmondta, hogy Vácott a taglétszám alapján igény és lehetőség van arra, hogy a városban is létrehozzanak egy alkörzetet, amely egy megbízott által közvetlenül kapcsolatban tud lenni a tagokkal és a szövetség vezetőivel is. Erre a feladatra eddigi aktív szervező munkája alapján Nagy Lászlót javasolta, akit a taggyűlés egyhangú szavazattal megválasztott az alkörzet felelőségévé.

Feltételek

— Célunk az, hogy a vakok és gyengélátók részére megteremtünk itt a városban azokat a feltételeket, amelyekre szükségük van. Meghallgatjuk a panaszait, lehetőségeink szerint segítünk nekik abban, hogy megtalálják a helyüket a társadalomban, s annak hasznos tagjai legyenek — mondotta az ülés után Nagy László. — Mivel a vakság az ember életében az egyik legsúlyosabb fogyatékoság, ennek figyelem-

bevételével szeretnénk a jövőben is a feladatainkat végezni.

— Mit jelent az alkörzet létrejötte itt a városban?

— Az ország más területein szép számmal működnek hasonló jellegű körzetek, s eredményesen végzik a feladataikat. Létszámunk meghaladja az előírt minimumot, hiszen jelenleg már 70-en vagyunk. Megoldott a klubhelyiség kérdése is. Így havonta egy alkalommal, minden hónap első szombatján, délelőtt 11 óra és délután 1 óra között klubnapot tartunk itt a művelődési központban. Ehhez sok segítséget kaptunk az intézmény igazgatójától, aki rendelkezésre bocsátja erre az alkalomra az egyik helyiséget.

Természetesen a szervező munka során igen sokan támogattak bennünket. Értékes segítséget kaptunk a városi tanács elnökétől, az egészségügyi osztály illetékeseitől, valamint a különféle társadalmi szervektől is. Nénkülük, úgy gondolom, sokkal nehezebben jöhetett volna létre az alkörzet.

Pontírás

— Mi a klubnapok célja?

— Mivel általában idős emberekről van szó, így az ő gondoljaink rendezése mellett az összejöveteleken tájékoztatást szeretnénk adni különféle tudnivalókról. Ugyanakkor lehetőség lesz arra is, hogy — igény szerint — megtanulják a pontírást, vagy magnetofonról meghallgassanak különféle irodalmi és egyéb műveket: verseket, elbeszéléseket, zenét.

Október első szombatján rendezük az első klubnapot. Vannak terveink, bár ezeknek a rendezvényeknek a programját majd az igények fogják kialakítani.

A megye más területein már szép példái valósultak meg a hasonló célt szolgáló klubok tevékenységének. Hogy csak az egyiket említsük, Érden például 1978-ban jött létre a vakok klubja, amelynek dalköre azóta már több színvonalas előadást is tartott a művelődési házban. Az illetékesek és a társadalmi szervek támogatásával bizonyára Vácott is lehetőség lesz arra, hogy a vakok és gyengélátók egyéni gondoljaink mellett kulturális igényeik kielégítése is elősegítse azt, hogy ők is társadalmunk hasznos tagjainak érezhessék magukat.

(Megjelent a Váci Napló 1979. szeptember 11-i számában. A cikket javításokkal közöljük.)

AZ ELEMI REHABILITÁCIÓ NÉHÁNY ALAPKÉRDÉSE

SZEMERÉDI ISTVÁN

Megalakult a bajai körzeti csoport

Olvasóink számára bizonyára nem különösebb meglepetés, ha valamelyik megyei szervezetünk tájékoztatóját közöljük egy-egy újabb körzeti csoport megalakulásáról. Bács-Kiskun megyei Szervezetünknek sikerült a tárgyi és személyi feltételeket megteremtene ahhoz, hogy Baján körzeti csoport alakuljon. A november 17-i alakuló taggyűlést sokan keresték fel a városból és a környező falvakból.

Szövetségünk Központi Elnökségét Pinviczki György, a budapesti és Pest megyei szervezet titkára és Vörös Istvánné, a Bács-Kiskun megyei szervezet instruktora képviselte, ott volt a Bács-Kiskun megyei szervezet titkára és adminisztrátora, a Csongrád megyei szervezet titkára; továbbá Baja város vezetősége is képviseltette magát.

Z. Kovács Bertalan, a Bács-Kiskun megyei szervezet titkára ünnepi beszédében egyebek között annak a reményének adott kifejezést, hogy az új körzeti csoport még jobban összefogja a környéken élő sorstársakat, hathatósabb segítséget nyújthat hivatalos ügyeik elintézéséhez, gondjaik megoldásához. Ehhez minden adottság megvan, hiszen aktív, lelkes tagokkal rendelkeznek, akik alkalmasak arra, hogy a körzeti csoportot irányítsák, vezessék.

A jelenlevő mintegy 70 sorstárs a jelölő bizottság javaslata alapján megválasztotta a körzeti csoport elnökségének tagjait. Elnök, a mindenki által tisztelt Fekete Győző lett. Az elnökség másik két tagja: Páncsics Sándor gyögymasször és Szűcs István nyugdíjas.

Pinviczki György elvtárs ígéretet tett arra, hogy központunk az új körzeti csoportot minden tevékenységében támogatni fogja.

Gratulálunk a megválasztott elnökségnek és munkájához sok sikert kívánunk!

Az ENSZ közgyűlése az 1981-es évet a fogyatékosok Nemzetközi Événé deklaráta. Ez kötelességünké teszi, hogy ezekkel a problémákkal folyamatosan foglalkozzunk.

A rehabilitációra abban az esetben kerül sor, amikor valaki később veszti el látását olyan mértékben, hogy vakká vagy gyengénlátóvá válik. Általában 16—18 éves korban jelölik meg azt a határt, amely alatt rehabilitálásról, utána pedig a személy rehabilitálásáról beszélünk.

Ma már egységesnek mondhatjuk azt az álláspontot, hogy a rehabilitáció komplex tevékenység és ebben együtt kell működni a családnak, a barátoknak, az orvosnak, első sorban a szemorvosnak, a pszichológusnak és a gyógypedagógusnak. Továbbá igen jelentős szerep vár, mint érdekképviselői szervre, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségére is. A rehabilitáció komplexitása abban is érvényesül, hogy maga a rehabilitációs tevékenység multidiszciplináris és több szakaszról áll. Újabban a rehabilitáció fogalmát tágabban is értelmezik, jelen tanulmányban a szűkebb értelemben vett rehabilitációról lesz szó.

Ha a szemorvos megállapítja, hogy a vakság vagy gyengénlátás állandó vagy tartós, folytasson megbeszélést a családdal arról, hogy hogyan segíthetik át a látási fogyatékosá vált személyt az első időszak lelki traumáján. Ebben nagy segítséget nyújthatnak a barátok és a volt munkatársak is.

Szükséges, hogy az ilyen személy nyilvántartásba kerüljön és az orvos értesítse a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének helyi szervezetét. A helyi szervezet részéről okvetlenül vak vagy gyengénlátó személy keresse fel a frissen megvakultat és példákön keresztül adjon számára perspektívát, igyekezzék aktivizálni őt és optimista szemléletet kialakítani benne.

A kórházi kezelés után a látásérült rövid ideig legyen családi körben, ahol szaktanácsadó segítségével fontos elemi ismereteket sajátíthat el (hogyan öltözködjék, hogyan egyék, majd tanuljon meg a lakásban közlekedni, tájékozódni stb.) Feltétlenül meg kell szervezni a később megvakultak és gyengénlátók részére a rehabilitációs centrumot. Ennek megszervezése a Szociális Intézetek Központjának keretében folyamatban van. Reméljük, hogy mielőbb megkezdí működését.

Ebben a rehabilitációs centrumban a vakokat meg kell tanítani a

Braille írás-olvasásra, a Picht-írógép és a normál írógép, valamint a számtani segédeszközök használatára. Mozgás és tájékozódási tanfolyamot kell szervezni részükre, hogy megtanuljanak egyedül közlekedni. A gyengénlátókat meg kell tanítani az optikai segédeszközök és a normál írógép használatára, továbbá ki kell képezni őket arra, hogy látásmaradványuk felhasználásával egyedül tudjanak közlekedni. Lényegében tehát olyan alapismeretekre kell őket megtanítani, amelyek alkalmassak arra, hogy a látás teljes, vagy nagyfokú elvesztése esetében a többi érzékszerv felhasználásával részben kompenzálják a látás hiányát.

Igyekezní kell odahatni, hogy a látásérült sportoljon, szórakozzék, illeszkedjék be a társadalmi életbe és lehetőleg a régi baráti körével folytassa a már kialakult kapcsolatokat. Ezek után következhet a munkára képzés, ha lehet a régi, vagy az ehhez közelálló munkakörbe kell visszahelyezni a szóban forgó személyeket.

Ha ez nem lehetséges, úgy egyéniségüknek és képességüknek megfelelő munkakört kell számukra választani. A több, különböző szakemberből álló pályaválasztási bizottságnak kell segíteni a megfelelő munkakör kiválasztásában.

Ösztönző jogszabályokkal el kell érní, hogy a munkaképességében viszonylag korlátozott személy a rokkantjára mellett továbbra is vállaljon munkát. Az esetek túlnyomó többségében lehet olyan területet találni, amelyben a látókkal egyenértékű munkát tud végezni. Mint-hogy a népgazdaságnak munkaerő-gondjai vannak, különösen jelentős ezeknek a személyeknek újbóli munkába állítása.

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság hozzon létre egy alapöt, amelyből támogatja a célvállalatokat, továbbá azokat az üzemeket, amelyek minimális, a jogszabályban előírt százalékban foglalkoztatnak munkaképességükben viszonylag korlátozott személyeket. Ebből az alapból a vállalatok speciális gépeket, védőberendezéseket stb. szerezhetnek be, továbbá bizonyos adó és egyéb pénzügyi kedvezményekben is részesülhetnek ezek az intézmények, valamint különböző szabályozók tekintetében is élvezhetnek kedvezményeket.

A vállalati kollektívának igyekezni kell a rehabilitált személyt befogadni, felkarolni és számára

megkönnyíteni a beilleszkedést. Ebben a vállalati, politikai és társadalmi szerveknek (pártszervezet, KISZ, szakszervezet stb.) kiemelkedő szerepük van. A rehabilitált személyt el kell látni a szükséges segédeszközökkel.

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége helyi szerveinek feladata, hogy a munkába helyezés után is figyelemmel kísérjék a rehabilitált személy sorsát. Tartaniuk kell a kapcsolatot a vállalat vezetőjével és különböző szerveivel, valamint a rehabilitált személlyel, hogy közösen oldják meg az esetleges problémákat. Igyekezni kell a rehabilitált személyt bevonni a szövetség munkájába és oda kell hatni, hogy sportoljon (úszás, turisztika

stb.), vegyen részt a társadalmi életben.

Idősebb vakoknál lehetséges, hogy a rehabilitálást ne a rehabilitációs központban kapja meg, hanem a családi környezetben és ez esetben szakképzett konzultáns segítse a rehabilitációt.

Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy a rehabilitáció végső célja az integráció, vagyis a rehabilitált személynek a normális társadalmi közösségbe való beilleszkedése.

Látási fogyatékosok munkaköri jegyzéke

A NEMZETKÖZI MUNKAÜGYI HIVATAL (ILO) ÖSSZEÁLLÍTÁSA ALAPJÁN

1. Általános mérnök	49. Pályaválasztási tanácsadó	97. Papírkészítő
2. Általános technikus	50. Filológus és fordító	98. Faszénégető
3. Villamosmérnök, technikus	51. Asztrológus és jóvendőmondó	99. Fonalosztályozó és kártoló
4. Gépészmérnök, technikus	52. Törvényhozási tisztviselő	100. Fonómunkás, tekercselő
5. Vegyészmérnök, technikus	53. Igazgató	101. Befűző (szövedő)
6. Más gépgyári technikus	54. Papi felügyelő (ált.)	102. Ruhakészítő takács
7. Általános orvos	55. Közigazgatási tisztviselő	103. Szőnyegszövő (kézi)
8. Orvosi asszisztens	56. Gyorsíró	104. Szövő
9. Hivatásos ápolónő	57. Gépíró	105. Kötő (kézi és gépi)
10. Fizioterápiikus	58. Lyukkártyakezelő	106. Textilkészítő
11. Szakmai gyógyász	59. Telefonközpontkezelő	107. Hálókészítő (kézi)
12. Masszőr	60. Levelező és referens	108. Nemez, csuklyakészítő
13. Felcser	61. Recepciós, utazási irodai tisztviselő	109. Molnár
14. Orvosi röntgentechnikus	62. Könyvtári és irattáros tisztviselő	110. Pék (általános)
15. Más egészségügyi dolgozók	63. Más tisztviselők	111. Serfőző, borászati és italkészítő dolgozó
16. Statisztikus	64. Kiskereskedelmi igazgató	112. Dohánymunkás
17. Matematikus kalkulátor	65. Dolgozó tulajdonos (kiskereskedelem, nagykereskedelem)	113. Férfi és női szabó
18. Számítógép programozó	66. Kereskedelmi utazó és gyári ügynök	114. Bútorkárpitos
19. Közgazdász	67. Biztosítási, ingatlan és értékpapír ügynök	115. Matrackészítő
20. Könyvelő	68. Eladó, bolti segéd, árubemutató	116. Kárpitos
21. Jogász	69. Házaló	117. Egyéb szabók, ruhakészítők, varrók, kárpitosok és hasonló területen dolgozók
22. Egyetemi és főiskolai tanár	70. Újságárus	118. Cipőjavító
23. Biológiai (életlen) és egészségügyi tudományok doktora	71. Dolgozó tulajdonos	119. Cipőgyári munkás
24. Közgazdasági és kereskedelmi tanár	72. Más utcai árusok	120. Famegmunkáló gépkezelő
25. Mezőgazdasági tudományok doktora	73. Szakács	121. Faberakó
26. Történelemtanár	74. Pincérek, csaposok	122. Műasztalos és famunkás
27. Nyelv- és irodalomtanár	75. Háztartási dolgozó	123. Szerszámgépbeállító kezelő
28. Más egyetemi és főiskolai tanár	76. Házmeister	124. Szerszámgépkezelő (általános)
29. Elemi és középiskolai tanár	77. Mosodai dolgozó, szárasztisztító, vasaló	125. Esztergályos
30. Vakokat oktató tanár	78. Gondozónő	126. Fúrógépkezelő
31. Szakfelügyelői beosztások	79. Más szolgáltatási ágban dolgozó	127. Fémcsiszoló, fényező
32. Lelkész	80. Gazdasági vezető	128. Fémöntő (kézi)
33. Misszionárius	81. Általános gazdálkodó	129. Más szerszámgépkezelő
34. Egyházi dolgozó	82. Szarvasmarhatenyésztő	130. Fémpréskészítő
35. Író, újságíró	83. Baromfitenyésztő	131. Olajozó, zsírozó
36. Szobrász	84. Kertészeti gazdálkodó	132. Mechanikai termékek
37. Más szobrászok és hasonló területen dolgozó művészek	85. Mezőgazdasági munkás	133. Egyéb gépbeállítók
38. Komponista, muzsikusk, énekes, zenetanár és zongorahangoló	86. Gyümölcskerti munkás	134. Villanszerelő
39. Zenekari és együttes karnagy	87. Tejgazdasági munkás (általános)	135. Elektromos berendezés szerelő
40. Hangszerszólísta	88. Baromfi tenyésztési dolgozó	136. Tekercselő
41. Máshova be nem osztható, technikai területen működő dolgozók	89. Kertészeti kertimunkás	137. Telefon és távirtda szerelő
42. Színész, rendező	90. Mezőgazdasági és állattenyésztési dolgozó	138. Elektromoskábel-összekapcsoló
43. Könyvtáros	91. Méhészeti dolgozó	139. Rádióállomás és hangtechnikai berendezés kezelő
44. Szociológus	92. Erdészeti dolgozó	140. Gumi- és plasztiktermék-készítő
45. Politikai tudományokkal foglalkozó	93. Halgazdasági dolgozó	141. Papíráru és kartontábla készítő
46. Szociálpolitikai területen dolgozó	94. Felügyelő, általános művezető	142. Braille-írógépkezelő
47. Kultúrközponti dolgozó	95. Fémfeldolgozó	143. Egyéb nyomdász
48. Személyzeti szakember	96. Dróthúzó	144. Könyvkötő
		145. Fényképészetben sötétkammerában dolgozó
		146. Hangszer hangoló
		147. Kosárfonó

148. Kefekötő (kézi)	157. Szigetelő
149. Seprűkötő (kézi)	158. Vízalatti munkás
150. Fonott bútorkészítő	159. Áruházi portás
151. Formakészítő	160. Kézicsomagoló
152. Gyertyaöntő	161. Kötél- és kábelösszekötő
153. Fényképezéshez való film- és papírkészítő	162. Szállítóeszköz-kezelő
154. A máshol be nem osztott termékek és ezeket előállító dolgozók	163. Fizikai munkás
155. Terrazó munkás (mozaikpadló készítő)	164. Új dolgozók, akik munkahelyet keresnek
156. Ács (általános)	165. Dolgozók, akiknek foglalkozása a beküldött jelentésekből megállapíthatatlan, vagy nem kelően körülírt

A felsorolt foglalkozások közül természetesen lényegesen kevesebb az, amelyet látási fogyatékosok nagyobb számban el tudnak látni. Több olyan pályát is említ a felsorolás, mely tulajdonképpen egyedi példának tekinthető.

DR. FALVAI FERENC:

A Munka Törvénykönyvének módosításáról

1980. január 1-én lépett hatályba a Munka Törvénykönyve módosított szövege. A módosítások elsősorban a munkaerő ésszerűbb felhasználására, és az erre vonatkozó szabályok rugalmasabbá tételére a dolgozók jogainak egyértelműbb és szélesebb körű alkalmazására vonatkoznak, ezen túlmenően azonban fontos szerepet kapott a módosításnak az a része is, amely a munkafegyelem és a kártérítési felelősség színvonalának emelését szolgálja.

A munkaerő ésszerűbb kihasználásának körébe tartozó rendelkezések közül kiemelendő, hogy a dolgozóval több munkakör ellátására is köthető munkaszerződés, ez esetben a besorolás szerint a munkakör szerint történik, amely a végzett munka túlnyomó részét jelenti. A besorolás szerinti munkakörökön kívül a dolgozóval ugyanezen munkáltató a napi munkaidejét meghaladó időszakra vonatkozó mellékfoglalkozási jellegű munkaviszonyt is létesíthet.

A munkavégzés körébe eső szabályok között találjuk azt az új rendelkezést, mely szerint munkakörébe nem tartozó feladatot is köteles a dolgozó elvégezni. Ennek maximális időtartama azonban évenként 3 hónap lehet. Ennek különös jelentősége van a hiányzó dolgozók helyettesítését ellátó munkavégzés esetében. Évenként tehát 3 hónapos maximális időtartamra lehet külön helyettesítési díj nélkül a többi dolgozót a hiányzó dolgozók helyettesítésével megbízni.

Az áthelyezésre a jövőben szélesebb körben kerül sor. A tervszerű munkaerő átcsoportosítás körében a konkrét esetben külön jogszabály fogja ennek részletkérdéseit rendezni. A Munka Törvénykönyve módosított szövege ennek két változatát említi, az egyik esetben a dolgozó a felajánlott új munkahelyet elfogadja, a másik pedig, amikor ilyen munkahely felajánlása nem történik meg, hanem egy másik munkáltató kéri a dolgozó áthelyezését.

Új az a rendelkezés is, amely kimondja, hogy az elévülési idő (3 év) megszűnik, ha a követelés kapcsán az igény bejelentésére írásban sor kerül. Jelentősége van ennek különösen a dolgozó kártérítési igénye tekintetében a vállalatnál szemben, de természetesen a vállalatnak a dolgozó vagy a volt dolgozó irányában érvényesíthető kártérítési igénye tekintetében is.

Fontos szabály az, hogy a dolgozó részére a jövőben napi munkájának befejezése és a másnapi munkakezdés között egybefüggően legalább 11 óra pihenőidőt kell biztosítani az eddigi 8 óra helyett. A fiatalokékat érintő nem hosszú távlatban érvényre jutó rendelkezés, hogy 1982. január 1-től tilos lesz a fiatalokékat éjszakai munkában foglalkoztatni. Munkaügyi Döntőbizottság tagjait a dolgozók választják az eddigi kijelölési gyakorlat-tól eltérően.

A munkafegyelemmel kapcsolatos fontos rendelkezés, hogy megszűnik az áthelyezés, illetve fegyelmi elbocsátások kapcsán azok végrehajtásának felfüggesztési lehetősége. Ugyancsak új szabály, hogy a kiszabott fegyelmi büntetések hatásosabbak lesznek. Kimondja ugyanis az új jogszabály, hogy a régi munkahelyen kiszabott fegyelmi büntetést az új munkahelyen is vég-re kell hajtani, tehát a dolgozó munkahely változtatással nem hiúsíthatja meg a fegyelmi büntetés alkalmazását. A fegyelmi büntetés hatálya alól mentesítést az új munkáltató is csupán a büntetés időtartama felének eltelével adhat. Új rendelkezés az is, miszerint a munkáltató annak a dolgozónak a munkaviszonyát, aki egymást követő 6 munkanapon át igazolatlanul mulaszt, jogellenes kilépés címén megszüntetheti.

A kártérítési szabályok körében is jelentős változásra került sor, a legfontosabb ezek közül az, hogy a gondatlan károkozás esetén a dolgozó havi bérének nem 15%-ával, hanem 50%-ával tartozik kártérítési kötelezettségre. A gondatlan bűncselekmény esetén pedig a kártérítési felelősség fel-ső határa nem az eddigi 3 havi, hanem 6 havi munkabére lesz.

DR. VAS TIBOR

Szeminárium az NSZK-ban a látási fogyatékosok tanulásáról

Az IFB (Vakok Nemzetközi Szervezete) Európai Területi Bizottsága (EAC Európéen Area Committee) 1979. szeptember havában, az NSZK-ban a nyugatnémet hadirok-kant vakok egyik üdülőjében 10 napos szemináriumot tartott látási fogyatékos főiskolai és egyetemi hallgatók részére. A szemináriumon 10 országból, a kísérőkkel együtt harmincan vettek részt. A jugoszláv küldöttség is részt vett az értekezleten.

Az egyik fő téma az volt, hogy a látási fogyatékosok mikor kezdenek a látókkal együtt integrált tanintézetekben tanulni. A skandináv államokban már az elemi iskolai oktatás is közösen folyik. Nincsen külön általános (elemi) iskola a vakok részére. Azoknak az osztályoknak a tanítói, amelyekben látási fogyatékosok is tanulnak, rövid speciális tanfolyamon vesznek részt, hogy felkészüljenek a látási fogyatékosok oktatására. Az NSZK-ban változatlanul az a vélemény, hogy az elemi iskola legyen speciális, külön a vakok és a gyengénlátók számára, de újabban egyre több híve van annak az álláspontnak, hogy a középiskolában (gimnázium, szakmai tanintézet) már a látókkal együtt tanuljanak a vakok is.

Általános az a nézet is, hogy az egyetemekre és a főiskolákra pályázó látási fogyatékosokat hosszabb-rövidebb speciális tanfolyamon készítsék fel a továbbtanulásra. Általános volt az a felfogás is, hogy a látási fogyatékos tanulókat megfelelő segédeszközökkel kell ellátni (normál és Picht-írógép, mini computer, Braillex, stb.).

A résztvevők elhatározták, hogy kétévenként rendeznek hasonló szemináriumokat.

KISS JÁNOS:

Az aranyér

Az aranyér a banális megbetegedések közé tartozik, mégis úgy érzem, különösen szövődményei miatt nem árt róla pár szót szólni. Sokan kis, jelentéktelen betegségnek tartva, panaszok esetén sem fordulnak orvoshoz.

Az aranyér betegség nem más, mint a végbélnyílás körüli vénás érfonatok tágulata. A csomós tágulatokat csak a végbélnyílás igen vékony nyálkahártyája borítja. A csomók kialakulásának okai még nem teljesen tisztázottak. Feltételezhetően szerepet játszik a vénák falának veleszületett gyengesége. Gyakran aranyérek a visszértágulatós lábú emberek.

Hajlamosít az aranyeres csomók kialakulására az a tény is, hogy az itt található vénákban nincs billentyűrendszer. Biztos, hogy az álló testhelyzet is szerepet játszik a betegség kialakulásában. Gyakran jelenik meg aranyér terhességben és szülés után. Ennek oka, hogy a gravitáció alatt a medencei vénákban a magzat nyomása következtében pangás alakul ki. A szülésen kívül más, túl nagy erőfeszítéssel járó tevékenység is vezethet a betegség kialakulásához.

A székrekedésnek ebből a szempontból van jelentős szerepe. Az évek hosszú során fennálló nehéz székelés a végbélnyílás körüli vénák állandó összenyomásával pangást hoz létre, amely elősegíti a csomóképződést. Nem véletlenül tartják a nehéz székelést és székrekedést az aranyér kialakulásában a legfőbb tényezőnek.

A betegségnek kezdetben alig van tünete. Az első időszakban a csomók általában a záróizomgyűrű belső részén alakul ki, ezek alig fájdalmasak, de gyakran véreznek. A kívül is létrejövő csomók ritkábban véreznek, mivel erősebb a hámborításuk, ezzel szemben igen fájdalmasak, különösen, ha lobossá válnak. A kezdetben kis vér a széklet felszínén csíkokban jelenik meg. A hosszabb ideig fennálló vérzések akár vérszegénységet is okozhatnak. A betegség kezdetén a beteg, székelés után maga is vissza tudja helyezni a csomókat, de ha az állapot súlyosbodik, akkor ez már alig sikerül.

Az úgynevezett harmadik stádiumban a lobosodás nagyon gyakorivá válik, menésnél, de

különösen üléskor kínzó viszketés és erős fájdalom jelentkezik. A fájdalmak és a vérzések megjelenésekor a betegek egy része sajnos nem fordul orvoshoz, hanem különféle tanácsokra hallgatva a népi gyógymódokkal öngyógyításba kezd. Sokan orvosi javaslat nélkül vásárolják a gyógyszertárakban vény nélkül beszerezhető kenőcsöket és kúpokat.

A beteg részéről önmagával szemben komoly felelőtlenség, ha a vérzések idején nem fordul sürgősen sebész orvoshoz. Ugyanis a véres székletnek más oka is lehet, még akkor is, ha a beteg tud aranyeréről. Az orvos újjal áttapintva a végbelet, könnyen ki tudja zárni az egyéb számításba jövő kórképeket. A kérdés nagy jelentőségét azt hiszem nem érzékelteti jobban más, mint az a tény, hogy a tapintásos vizsgálat elmulasztása végbél panaszokkal megjelenő betegek esetében orvosi műhibának számít. Az aranyérhez gyakran társulnak szövődmények is. A vérzésen és a gyulladáson kívül trombózis és súlyos fekélyes folyamat is kialakulhat a kizáródott csomókban. Ezek a szövődmények nagy fájdalommal és elesettséggel járnak. Ezért nem szabad elmulasztani az idejekorán kezdett és ekkor még nem tüneti kezelést. Ennek első lépése a széklet rendezése, a fennálló sokszor krónikus székrekedés megszüntetése. Ez változatos bővebb rosttartalmú étrenddel érhető el. Jó szolgálatot tesz néha a reggel éhgyomorra fogyasztott kevés kompót vagy kompótlé. Mások a rendszeres tejfogyasztással érik el, hogy puha, de nem vizes székletük legyen. Székletlazítók csak ideiglenesen javalhatók a házások veszélye miatt. A gyógyításban jó szolgálatot tesz a székelések utáni langyos ülőfürdő. A gyógyszerárban vény nélkül is kapható kúpok, kenőcsök alkalmazását orvossal kell megbeszélni, aki csak vizsgálat után, egyéb vérzéses betegségek kizárásakor fogja javasolni azokat. A műtétek, amelyek súlyos, meg nem nyugodó makacs esetekben elvégzendők, többfélék.

A sebész ilyenkor mindig a beteg állapotának a legmegfelelőbb operáció típusát választja ki.

Tudni kell azonban, hogy a műtéti megoldás is szokszor a székletrendezés elmaradása miatt nem hozza meg a kívánt eredményt.

Végezetül hadd hívjam fel a figyelmet arra, hogy a széklet rendezése nem csak az aranyér szempontjából fontos, hanem általában az emésztés és a bélműködés egészséges és zavartalan kiegyensúlyozott fenntartásában is fontos szerepet játszik.

Az ókori egyiptomiak orvostudománya

Az emberiség ősidőktől fogva küzdött a betegségek ellen és igyekezett testi épségét megővni. Az ősember a tudás és a gyógyító eszközök hiánya miatt, erejét megfeszítve, ösztönösen harcolt a természet pusztító erőivel szemben élete megtartásáért, mert tudatában volt annak, hogy az életnek egészségesen lehet csak igazán örülni.

Az ókori egyiptomiak orvoslására vonatkozólag azok a leletek szolgáltatnak felvilágosítást, amelyek időszámításunk kezdete előtt évezredekkel régebbi korokba vezetnek vissza és amelyeket főleg az utóbbi századok ásatásai hoztak napvilágra. Ezek használati tárgyak, feliratok, rajzok, síremlékek és a Nílus mentén termő növény rostjaiból készült papiruszokon fennmaradt orvosi közlemények, kórtörténetek, gyógyító eljárások és receptek. Az egyiptomiak a betegségek okát az ősidőkben annak tulajdonították, hogy gonosz démon szállta meg az embert és azt varázslattal, ráolvasással és talizmánokkal kell a betegből kiűzni. Nagy lépést jelentett a XIX. század végén az Edwin Smith által felfedezett orvosi papirusz-könyv megfejtése. A gyógyászati vonatkozású papiruszokon a betegség elleni teendőknél kívül segélykérő imák és varázsigék voltak,

melyeket a pap, aki egy személyben orvos is volt, többnyire énekes szertartás mellett mondott el a beteg mellett. A mágia (varázslás, a babonák őse) nagy szerepet játszott a bonyolult gyógyítási eljárásokban. A gyógyszereket, gyógykenőcsöket, fűveket, ásvány- és növénykivonatokat, valamint alkalmazásukat részletesen leírták és azokat beöntés, pirulák, belégzés, füstölés, végbélkúpok alakjában alkalmazták. A papiruszok szerint az orvosok vakbélgyulladás, izületi fájdalmak és egyéb betegségek mellett szembajok gyógyításával is foglalkoztak. Az egyiptomiak hite szerint ez a betegség a bűn büntetése volt, jellemző erre a vak segélykérő imája, amely a következő szavakkal kezdődött: „Hamisan esküdtem Ptahra, az igazság urára, s ő azzal büntetett, hogy nappal is csak sötétséget lássak.” A harcosok gyógyítására nagy gondot fordítottak, különösen a csonttörések, ficamok és sebek esetében. A múmiákon gyakran találtak törött csontokat, főleg alkartörést, ami valószínűleg harcban a fej védelmére felemelt karra mért ütésből származott. Az egyiptomi egészségügy fejlesztésében, valamint a szemmelverés és más babonákban

való hiedelem leküzdésében nagy részük volt az ott rabszolgaságba került zsidóknak, akik csak egy istent imádtak és őbenne látták az élet, a betegség és a halál forrását. Mózes könyve és a Talmud megkövetelte a rendszeres tisztálkodást, tiltotta az isszákosságot, kicsapongást és a fajtalankodást, mely szerint „Hat napig munkálkodj és a hetedik napon semmi dolgot ne tégy!” A véres verejtékkel piramisokat építő és bányákban sínylődő, korbáccsal hajszolt milliós rabszolgatömeg korában ezek a szigorúan betartott rendszabályok bizonyára jótékony hatást gyakorolt a zsidókat körülvevő egyiptomiakra is. Ókori kiváló kortársak, a görög Herodotosz, valamint Diodoros, akik történetírók voltak és sok országot bejártak, írásaikban elismerően nyilatkoztak az egyiptomi egészségügyi viszonyokról.

Egyiptom leghíresebb ókori orvosa Imhotep volt, akit a következő jelzővel illeltek: „Az, aki békét hoz.” Imhotep nemcsak orvos, hanem építész, költő és a király bölcs tanácsadója volt. Népe az orvoslás legkiválóbb alakjaként tisztelte, mint a gyógyítás istenének megszemélyesítőjét.

VÁRADI PÉTERNÉ:

NŐK RÉSZÉRE

A rovat vezetésére engem kért fel lapunk szerkesztője. Persze az előzményekről történt tájékozódás után nyilvánvaló, hogy a rovat csak számomra új, hiszen korábban már sok szép és hasznos cikk jelent meg ebben a sorozatban. Itt köszönöm meg az olvasók nevében a rovat eddigi gondozójának, Dr. Molnár Katalinnak eddigi fáradozását, aki elfoglaltsága miatt tovább nem tudja vállalni a közreműködést. Remélem bennem sem fognak csalódni. Igyekezni fogok a lehetőségekhez képest minél nagyobb tájékozottságra szert tenni, a szerzett információkról — természetesen a nőket érintő témákról — Önöket, kedves olvasóinkat értesíteni.

Hogy mivel is fog foglalkozni ez a rovat? Kezdjük talán a nevezetességeknél. Ebben az évben ünnepeljük Helén Keller, a nagy siketvak egyéniség születésének századik évfordulóját. Róla olvashatnak egy rövid írást, életútját ismertető megemlékezést. Március 8. minden évben a nők napja, ez évben sem maradhat el a nők köszöntése a rovat soraiból. Riportokat szeretnék készíteni a látási fogyatékos nőket foglalkoztató üzemekben.

Lesz egy kis innen-onnan is; amiben egy-két konyhatechnikai eljárásról, ötletéről írok. Szó

lesz a divatról, hobbyról. Nemcsak én írok majd, hanem számítok a látási fogyatékos nők segítségére, ötleteire, a szövetségünkben működő Kézimunka Szakkör és a Homérosz Énekkar nőtagjainak hasznos tanácsaira.

A nők szerepe a világban egyre jobban előtérbe kerül. Ma már mindenütt részt vállalnak a termelőmunkából, sőt a vezetésből is a nők. Az elhelyezkedés terén egyenlő esélyekkel indulnak a férfiakkal. Vannak szakmák, amelyek teljesen elnőiesedtek. Ezeket mindannyian tudjuk s nem is azért akartam ismételt hangoztatni mindezt, hogy a nők érdemeinek dicséretével saját magam, vagy nőtársaim jelentőségét emeljem. Csupán csak emlékeztetni szerettem volna a férfitársadalmat arra, hogy a nők nemcsak a főzőkanál és a varrótű mellett állják meg a helyüket, hanem a társadalom egyéb területein is és a társadalom gazdasági — szellemi értékgyarapításából is tetemes részt vállalnak.

Na tessék, miközben én az egyenjogúságról szónokolok Önöknek, mik vannak a világban; például Svájcban! A Nők Lapja 1980. január 12-i száma írja; figyeljék csak!

„Svájc és az egyenjogúság

A svájci szövetségi nőbizottság (a kormány négy évvel ezelőtt hívta életre) közzétette »a nő helyzetéről a társadalomban és a gazdaságban« szóló első részjelentését. Általánosságban megállapítja: »A férfi és a nő Svájcban nem egyen-

jogú», a jogi és a tényleges egyenlőtlenségek továbbra is fennállnak. Elismeri viszont: a lányok tanulási lehetőségei javultak, a bérkülönbségek csökkentek, a nő helyzete a közéletben megerősödött.

Az anyavédelmi törvény viszont több mint 30 éve várta magára, ehhez az alkotmány módosítása szükséges. Nem elég deklarálni az egyenjogúságot, el kell háritani az akadályokat. A jogfosztás a lakosság felét érinti — hívják fel a figyelmet.

KUMINKA GYÖRGYNÉ

A látási fogyatékos tanulók pályaválasztásának jelenlegi helyzete és problémája

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Oktatásügyi Bizottsága az elmúlt évek során figyelemmel kísérte a végzős fiatalok pályaválasztását, és igyekezett segítséget nyújtani a munkába helyezésükben is.

Egyre gyakrabban tapasztaltuk, hogy milyen nagy gondot jelent azoknak az ifjaknak a munkába állítása, akik még nem töltötték be a tizennyolcadik életévüket. Ez a probléma még fokozottabb mértékben jelentkezik azóta, amióta megszűnt az ipariskolai képzés a kefekötő és kosárfonó szakmában.

Általában gyengék a vak és gyengénlátók középiskolás tanulók eredményei. A tapasztalt problémák megoldása érdekében, első lépésként, a múlt tanév végén a Budapest és Pest megyei szervezet titkára, valamint a különféle szakmák néhány képviselője tájékoztató és tájékozódó beszélgetést folytattak a vakok általános iskolájában a nyolcadik osztályos tanulókkal.

A beszélgetést követően, felkerestük a Május 1. úti intézet vezető nevelőtanárát, akivel egyetértünk abban, hogy a jövőben szorosabb együttműködés szükséges az érintett intézmények és a vakok szövetsége között. Örömmel vettük azt az ígéretet, hogy ezután nagyobb gondot fordítanak az intézetben lakó középiskolások és ipari tanulók korrepetálására. Reméljük, hogy ebben a tanévben már jobbak lesznek a tanulmányi eredmények.

Ilyen előzmények után határoztuk el, hogy egy „kerekasztal” megbeszélést szervezünk, amelyen megvitátjuk a látási fogyatékos fiatalok pályaválasztásának jelenlegi helyzetét és problémáit. Az ankétára 1979. október 12-én került sor. A megbeszélés színhelye, szövetségünk székháza volt. Meghívtuk vendégeink voltak a szövetségi vezetőkön és az Oktatásügyi Bizottság tagjain kívül, a vakok és gyengénlátók általános iskoláinak igazgatói, a témában érintett osztályfőnökök és nevelőtanárok, a Szociális Intézetek Központja és a Fővárosi Kefekötő és Sepűrgyártó Vállalat néhány képviselője,

valamint a Május 1. úti Állami Intézet tantestülete.

Dr. Vas Tibor elnök rövid bevezetőjében kiemelte e téma fontosságát és aktualitását. Utalt Kádár János elvtárs csempeli kommunista aktíva értekezletén tartott beszédére. Kádár elvtárs kiemelte a család és a pedagógusok példamutató magatartásának és életformájának szükségességét. Oktató-, nevelőmunkánk csak akkor lehet eredményes, ha a jó példa adott az ifjúság számára.

Nehéz gazdasági viszonyaink között még gondosabban kell előkészíteni a pályaválasztást. Egyenlőség kell hozni a társadalom és az egyén igényeit. Összhangot kell teremteni a lehetőségek és a fiatal képessége között. A látásfogyatékos ifjak számára a lehetőségek korlátozottak. A jövőben is keressük az új szakmákat.

Ugyanakkor figyelembe vesszük a meglévő célvállalatok munkaerő hiányát.

Nyugat-európai tapasztalatai alapján dr. Vas elvtárs kihangsúlyozta, hogy a gazdasági válság hatása legkevésbé a hagyományos szakmában érintette a vakokat. A pedagógusok növendékeikben kelték fel az érdeklődést a fizikai munka iránt.

A bevezető gondolatok után dr. Méhes József, a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának igazgatója ismertette az iskola koncepcióját az adott témában. „Az oktatási és nevelési terveink lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy sokoldalú felnőttekké váljanak gyermekeink. A pedagógusok nem egy bizonyos szakmára készítik fel a tanulókat. Mindenesetre boldog és kiegyensúlyozott embereket kívánunk nevelni.”

Az iskola rugalmasan alkalmazkodik az adott lehetőséghez. Például, amikor a Kosmosz KTSz vállalta a vak hangolók alkalmazását, az intézetben azonnal megkezdődött a hangolás-előképzés. A gyakorlati foglalkozásokon a kefekötés és kosárfonás mellett egyéb szerelési munkára is oktatják a gyermekeket.

Az 1912-ből származó házassági törvényt módosító javaslatok hamarosan a parlament elé kerülnek. Ebben szerepel: a háztartásbeliek rendszeresen kapjanak zsebpénzt a férjüktől, ugyanannyit, amennyivel a férj szabadon rendelkezik. Ha a háztartást a férj vezeti, a dolgozó feleség köteles biztosítani a zsebpénzét. Az 1912-es törvény a férj beleegyezéséhez köti a feleség munkavállalását — e cikkely eltörlését is javasolják.”

Hollai Gáborné, a SZIK dolgozója, ismertette a pályaválasztási vizsgálatok menetét. Elmondta, hogy ilyen vizsgálatot pedagógus, szülő vagy az egyén kérheti, ebben az esetben már dolgozó emberről van szó, csak pályát akar változtatni.

Leggyakrabban a vakok és gyengénlátók iskolái kérik végzős növendékeik részére a vizsgálatot.

Előfordul olyan sajnálatos eset, amikor már felnőttkorban következik be nagyobb fokú látáscsökkenés. Azért válik szükségessé a régi foglalkozás vagy szakma megváltoztatása. Minden esetben a munkába állításra vonatkozó döntésnél figyelembe veszik a vizsgált személy fejlődését egészen a kisgyermekkortől, iskolások esetében meghatározó a pedagógus jellemzése és természetesen az egyén képességei, nem utolsósorban a látásteljesítmény a diagnózissal együtt.

Hollai elvtársnő konkrét esetek ismertetésével tette szemléletesebbé előadását.

Végezetül felhívta a figyelmet arra, hogy konkrét adatok nincsenek birtokunkban arra vonatkozóan, eredményes-e a tevékenységünk? Jól érzik-e magukat a betöltött munkakörben? Javasolta, hogy egy kutatócsoport készítsen felméréseket az elmúlt tíz, tizenöt év adatai alapján. Keressék fel és kérdezzék meg a dolgozó fiatalokat.

Kis János elvtárs elmondta, hogy az ipari iskola megszűnése után is maradt lehetőség a kefekötő és kosárfonó szakma elsajátítására. Az ide vonatkozó rendelet alapján a betanított munkások, kétévi munkaidő után kérhetik a szakmai vizsga letételét.

A vitához még többen hozzászóltak.

Szemerédi István, szakmai csoportvezető röviden ismertette a szövetség tevékenységét a munkába helyezés terén. Beszélte a jelenlegi gondokról is. Dr. Vas Tibor elnök zárószavában összegezte a vitában elhangzottak lényegét. Kiemelte, hogy tovább kell támogatni a tehetséges vakok és gyengénlátók részére az értelmiségi pályák körét. Leszögezte, sok még a tennivaló. Munkánk csak akkor lesz sikeres, ha minden érintett intézmény és szervezet koordináltan, közös egyetértésben tevékenykedik a látási fogyatékos ifjúság érdekében.

GERDELICS FERENC:

Mozgástrénerképzés az NDK-ban

(II. RÉSZ)

A lapunk előző számában közreadott tájékoztatót folytatva, elsőként a nemzetközi konzultáción elhangzott előadásokat ismertetem.

A szovjet küldöttség vezetője az Összoroszági Vakok Szövetsége moszkvai kultúrházának igazgatója volt. Beszámolt arról, hogy az elmúlt év során több mint száz, vakokat foglalkoztató üzem részére egy-egy mozgástréner képeztek ki. A tréner a vállalatoknál tanítják a vak dolgozókat a hosszú fehérbot és egyéb segédeszközök használatára. A képzés során a vakokat közlekedésre, háztartási munkákra, Braille-írás olvasásra, az elektronikus berendezések és egyéb segédeszközök használatára tanítják meg.

A Csehszlovák Szocialista Köztársaságban már szakkönyv is jelent meg az elemi rehabilitációról, Dr. Jeszenszki tollából.

A közlekedés-oktatásnak három különböző rogramja van.

a) „**Minimum program**”: Kisgyermek és idősek részére szervezik, melynek keretében a háznál és a lakóhely körül tanítják meg a nemlátókat az egyedül történő közlekedésre.

b) „**Optimum program**”: Iskoláskorú gyermekek és dolgozók részére szervezik. Az iskola, üzem és lakónegyedben történő közlekedésre képezik ki az érdekelteket.

c) „**Maximum program**”: A városokban, az országban és esetleg külföldi utazásra képezik ki a már gyakorlottan közlekedő nemlátót. Az oktatást vak konzultáns segítségével, képzett tréner végzi. A városokról térképeket, útleírásokat készítenek.

A bolgár küldöttség is beszámolt arról, hogy az elmúlt évben Plovdivban megkezdte működését a Rehabilitációs Centrum. Hathónaponként húsz fő elemi rehabilitációjáról gondoskodnak. Az elmúlt év során tizenegy mozgástréner kiképzését végezték el.

Jugoszláviában a hat intézetben és a rehabilitációs központban szervezett mozgásoktatás van.

A magyar küldöttség tagjai beszámoltak arról, hogy Doschek La-

josné és Siklós Irén, a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának tanárai, akik az elmúlt évben részt vettek az első mozgástréner-tanfolyamon, tíz mozgástréner képeztek ki hazánkban. Az iskolában a felnövekvő ifjúságot szakszerűen oktatják a közlekedésre; szövetségünk megyei szervezeteinél is közlekedésben gyakorlott sorstársak az elmúlt évek során igyekeztek tapasztalataikkal segíteni azokat, akik látásukat elvesztették.

1975. november 6-án a lapunk közlekedési rovatában rendszeresen közzé tesszük tájékoztatókat, helyszínleírásokat, melyekkel szándékunk szerint segíteni kívánjuk sors társainkat a közlekedésben.

A tanulmányutunkról adott hi-

vatalos jelentésben — szövetségünk Központi Elnökségének egyetértésével — megfelelő javaslatokat tettünk a vakügyi segédeszközök választékának bővítésére, valamint a mozgástrénerképzés hazai megszervezésére. Az NDK-ban megtartott kurzuson egyértelműen megállapították a résztvevők, hogy egyik legfőbb feladatunk a nemlátók viszonylagos önállóságának fenntartása és közlekedésbiztonsága a világszerte rohamosan növekedő forgalomban. E feladat megvalósítása érdekében fokozott társadalmi segítségre van szükség.

Elismerőleg állapíthatjuk meg, hogy a különböző országok vakügyi intézményei nagyon sokat tesznek sors társaink közlekedésének könnyítése érdekében.

NE KÖZLEKEDJ FEHÉR BOT NÉLKÜL

Közlekedési kerekasztal-beszélgetés szövetségünk színházában

A forgalom növekedése egyre több gondot okoz látóknak és nemlátóknak egyaránt, ezért állami és társadalmi feladat az ilyen kérdésekkel való beható foglalkozás és a felvilágosító munka.

A szövetségünkben november 30-án megtartott kerekasztal-beszélgetésen számos téma került napirendre, ezt bizonyítja a meghívottak nagy száma. Résztvettek a tanácskozáson a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona tantestületének képviselői, a Bárcei Guszláv Gyógypedagógiai Tanárképző tanárai, a Szociális Intézetek Központjának vezetősége, a Budapesti Vakok Általános Intézetének vezetői, a Fővárosi Kéfe- és Seprűgyártó Vállalat képviselői, a szövetség Központi Elnökségének, valamint Budapesti és Pest megyei szervezete Elnökségének tagjai, továbbá a budapesti körzetek elnökségeinek megbízottai.

Elsőként Dr. Szél Lajos elnökségi tag írását Váradi Péterné olvasta fel. A tudományos igényű előadás közérthető nyelven foglalkozott a vakok közlekedési mozgásoktatásával; külön hangsúlyt kapott a taktilis és akusztikus információk összehangoltságának részletezése, a gyakorlás és az emlékező-képesség jelentősége. Szükségesnek tartják kemelni azt a mondatot, mely akár a mottója is lehetett volna az előadásnak, hogy „mindenki rendelkezik a szükséges képességekkel ahhoz, hogy megfelelő gyakorlással az önálló közlekedést vállalja!”

A második referátumban Dosek Lajosné, a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának tanára tájékoztatta a résztvevőket az intézményükben folyó mozgás- és közlekedésoktatásról. Többek között szót arról, hogy iskolájukban az összehangolt tanterv számos tantárgyban fokozottan súlyt helyez a gyermekek mozgásoktatására. A kisebbeknél elsősorban a testnevelés és a környezetismeret, a nagyobbaknál a testnevelésen kívül, főleg a földrajz órák keretében foglalkoznak mozgásoktatással. Az előadó kifejtette, hogy 16 évesnél fiatalabb látássérült személy forgalomban történő önálló közlekedésével nem értenek egyet a nevelők.

A harmadik előadásban e cikk írója általános közlekedésbiztonsági kérdésekkel foglalkozott. Egyebek között szolt a metrón előfordult bal esetek okairól. A továbbiakban kifejtette, hogy valamennyi tömegközlekedési eszközön a hangos bemon-dó minden utas számára, de különösen a vakok számára nagyon fontos. Beszült az utcai hangjelzéses lámparendszerek mind több helyen történő felszerelésének szükségességéről. Újból aláhúzta a fe-gyelmezett magatartás, az udvarias viselkedés, a jó helyismeret és a tá-jékozottság fontosságát.

Az elhangzott témákról széles körű vita bontakozott ki és számos észrevétel hangzott el a közlekedési oktatással, a közlekedésbiztonság fo-kozásával és a szélesebb körű tá-jékoztatással kapcsolatban.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy közlekedésükkel kapcsolatos észrevé-teleikről, problémáikról írjanak szer-kesztőségünkbe, hogy közösen igye-kezzünk segíteni közlekedési nehéz-ségeinket.

Legutóbb a fülünk által érzékelt hangról kezdtem írni, arról, hogy a hang a levegő sűrűsödése-ritku-lása. Ezt a jelenséget egy leesett pénzdarab vagy egy hangszer rezgő húrja is létrehozhatta, fülünk az ezek által létrehozott légmozgást, sűrűsödést-ritkulást érzékeli. Hang-nak akkor halljuk, ha ez a változás egy másodperc alatt legalább húsz-szor lezajlik, de nem többször, mint 16—18 ezerszer. Ezen határoknak élettani okai vannak.

Már legutóbb említettem, hogy a hangot, mint légmozgást közvet-lenül rögzíteni nem lehet, hiszen ez majdnem azt jelentené, mintha a szélből akarnánk eltenni másnapra. A múlt században gondoltak arra, hogy a levegő sűrűsödését-ritkulását, mint rezgő mozgást át kellene ala-kítani valami más, szigorúan ha-sonló lefolyású, de rögzíthető jelen-séggé. Hiszen fülünkben a dobhártya is ezt teszi, a mozgó levegő útjában állva, átveszi annak rezgését és a hallóidegekhez mint mechanikus mozgást közvetíti. Így tett Edison is a hangforrással szembe egy könnyű lemezt, aminek közepére egy tűt erő-sített.

A kellő hangerővel megszólaló hangforrás — ember, hangszer — olyan erővel tudta megrezgetni a levegőt, hogy az mozogván, magá-val „sodorta” a könnyű lemezt, a membránt. Sűrűsödve toltá, míg rit-kulva maga felé szívta azt. Felhú-

BACSIK LÁSZLÓ:

Magnósoknak magnóról

zott rugó egy óraművel egyenletesen forgatott egy viasszal bevont hen-gert és egyidejűleg egyenletesen el-tolta a tű előtt. A levegő sűrűsödé-sét-ritkulását mozgásával követő le-mezre erősített tű így egy csavar-onnal mentén a viaszba karcolta a membrán mozgását. Ha a hang ma-gasodott, a membrán szaporábban mozgott, így a barázdába karcolt hullámvonalak sűrűsödtek, illetve ritkultak, ha mélyült a hang.

Végül is sűrűségük változása megegyezett a hangforrás magassá-gának változásával. Az elkészült hengert egy hasonló rugós óraművel egy membrán elé helyezték, amiből egy nem annyira karcoló, de tapo-gató tű nyúlt a barázdába. A fel-vételhez hasonló módon megmozga-tott viaszhenger barázdái a mebránt mozgásra készítették, ha sűrűsödtek, a membrán előre-hátra való moz-gása is szaporább lett. A mozgó membrán sűrítette-ritkította a leve-gőt, mégpedig a felvétel során a viaszba karcolt hullámvonalak sű-rűségváltozásának ütemében. Így visszakaptuk ugyanazt a légmozgást — tehát hangot — amit a membrán felvételkor rögzített.

Az ötlet igazi jelentősége az a felismerés, hogy a hangot átalakít-ják a légmozgással megegyezően vál-takozó — jelen esetben mechaniku-san váltakozó jelenséggé. A fonog-ráfnak elkeresztelt készülékkel hosz-szú ideig készítettek felvételeket, de a megoldás tökéletlensége miatt a visszkapott hang minősége gyenge volt.

A viaszban a lejátszótú idővel elsimította a hullámvonalakat, még-pedig először a magas hangok kel-tette sűrűbbeket, de előbb-utóbb az egész felvétel lekopott a hengerről. A tű szemcséket tör ki a viaszból, ahová a következő lejátszáskor mint lyukba beleszaladt, megmozgatva a membránt. Ez recsegésnek hallat-szott, sok kitört szemcse esetén a felvett hang sercegésbe fulladt.

Hogy felvételnél a halkabb han-gok is megmozgassák a membrán-

lemezt, azt elég nagy felületűvé kel-lett kialakítani. Így viszont a maga-sabb hangokat nem tudta érzékelni. Hiszen gondoljuk meg, viszonylag nem is túl magas hang például 4000 Herz, ami azt jelenti, hogy a memb-ránnak egy másodperc alatt 4000-szer kell előre-hátra mozdulnia. A nagy felületű lemez, bármennyire finom, könnyű, ezt a sebes mozgást tömegénél fogva nehezen követheti. A lemezt tömegén kívül a karcoló tű is fékezi, hiszen közben a viaszba vési annak mozgását.

Így hát a könnyű, de mégsem nagy membrán közti középutat ke-resve, se magas, se halk hangot nem tudtak felvenni. Ráadásul az is sercegett és előbb-utóbb lekopott.

Keresni kellett a módját, hogy a kis, könnyű membrán halk han-gok okozta kis elmozdulását fel le-hessen erősíteni. Mechanikusan ez nem volt megoldható, változást az elektromos jelek erősíthetőségének, az elektroncsőnek a feltalálása ho-zott.

Az előzőekben az első hangrög-zítési eljárásról, az Edison-fonográf-ról írtam. Az amerikai feltaláló ké-szülékének nagy jelentősége az a felismerés volt, hogy a hangot, amely a levegő sűrűsödése-ritkulása — át kell alakítani más, hasonlóan válto-kozó jelenséggé, jelen esetben me-chanikus mozgássá. A hang, tehát a levegő megmozgatta a felvevőle-mezt, a membránt és az arra erő-sített tű viaszhengerbe karcolta a mozgást. Részleteztem, hogy a meg-oldás tökéletlen volt, halk hangokat nem rögzített, a magasabb hangok elvesztek. Szükség volt arra, hogy a halk hangokat felerősítsék, ezen kívül a felvevő membránt minél könnyebbre, kisebb tömegűre ké-szítsék, hogy a magas hangok kel-tette igen szapora levegőrezgést is követni tudja. Két elektromos esz-köz megszületése hozott jelentős, máig is tartó fejlődési lehetőséget.

Az egyik ilyen felfedezés az, hogyha mágneses térben egy huzalt megfelelően mozgatunk, annak két

végén feszültség jelenik meg (indukció). Ez a feszültség annál nagyobb, minél hosszabb a huzal, minél erősebb a mágneses tér és minél gyorsabban mozgatjuk akár a huzalt, akár a mágneses teret. És ami a mi szempontunkból lényeges: ha ez a huzal rezgő mozgást végez, a végein a feszültség ugyanezen rezgésnek megfelelően váltakozik. Ha készítünk egy pehelykönnyű, nagyon lazán felüggesztett membránt, az képes a legmagasabb hangok keltette másodpercenként 18—20 ezerszer is sűrűsödő-ritkuló levegő útjában állva annak mozgását átvenni. Könnyű huzalt felcsévélünk, hogy megfelelő hosszúság kis helyen is elérjen, majd erős mágnest helyezünk köré. A membrán követi a levegő mozgását, vele a tekercs és annak két végén a levegőt mozgó hang magasságának megfelelő frekvenciájú váltakozó feszültség jelenik meg. Ha például a zenei „A” hangot sugározzuk a membránra, amely másodpercenként 440 sűrűsödés-ritkulás, a tekercsvégeken megjelenő feszültség 440-szer lesz pozitív, illetve negatív egy másodperc alatt. Ez a mikrofon. Azt is észrevették, hogyha ebbe a tekercsbe áramot vezetnek, megmozdul a membránnal együtt. Ha a hang ütemében váltakozó feszültséget vezetnek a tekercsbe és az kellő energiával megmozgatja a membránt, ez előre mozdulva sűríti, hátra mozdulva ritkítja a levegőt, tehát hangot kelt. Ez a hangszóró. Ha a tekercshez, amely persze most is mágneses erőterben helyezkedik el, nem membránt, hanem tűt erősítünk, az is képes viaszhengerbe karcolni a hang ütemében rezgő tekercs mozgását. Így is lehet hangot rögzíteni. A gond az, hogy a mikrofon igen kis feszültséget, energiát szolgáltat, viszont a jelenség megfordításához, vagyis a levegő membránnal történő mozgatásához ennél sokkal nagyobb elketromos energiára lenne szükség, tehát a mikrofon szolgáltatja kis feszültséget erősíteni kell.

A másik eszköz, amely ezt lehetővé tette, az elektroncső volt. Az elektroncsövek, és a hangot elektromos jellé átalakító mikrofon összekapcsolásáról írok legközelebb.

(Folytatjuk)

Nagy László sorstársunk nevével először találkoznak olvasóink folyóiratunkban.

Tagtársunk a Váci Városi Kórházban gyógymasszőrként dolgozik, szövetségünk nemrég megalakított váci alkörzetének megválasztott vezetője. Reméljük, hogy a jövőben is jelentkezni fog sorozatunkban költeményeivel.

SZEMÜNK VILÁGA

Szemünk világa baljós, bús lidérc
Sötétség még mint szörnyű poklon
át,

Dübörgő kormos füst úton
Be nem taszítjuk poklunk
templomát.

Egy harc, egy örök izzó örület
Idegszikkákkal csalni fénycsodát,
Álmokban várni gyötrelem
Sötét szemünknek percnyi fénykorát.
Bár szívünknek minden dobbanása
Szikkákat csihol, földet s égverőt
Érzünk is már fényt és reményt,
Mely lelkünkől szökött, s az égbe
nőtt.

De állj! Mi hiszünk, szemünkbe
ködlik,

Sugároz napfény ezer glóriát...
Míg messze néz a képzelet
Így elfelejtünk, kint és bús homályt.

Nagy László

Semseyné Legeza Ilona:

MEMENTÓ

Te, akit minden ízben
átjárt az olthatatlan,
készülj a csillagokhoz
perlekedő fagyban
ne várd, míg figyelmeztet
az idő szajha szája
ha vállaltad a végtelent
fonódj az elmúlásba.

TÉLIZŰ VÁGYAK

Mécsvirág-szívemre
rettegve simulsz
csodaszép szemű kedvesem
szánlak
ízekre szedett mosolyod
őrzik a télizű
vágyak.

IDILL

Csókért
hószagú éjjelen
jégtörzsű jegenyék
hókönynyüket
hullatják
kényesen

TE

Márvány oszlopba véslek
Pillangó ékességed
Karcolja inda-méreg
Borostyán-végzet

KAPOR GÁBOR:

„A nő szebb,
mint a világ, melyben élek”

(Éluard)

Szóval, tettel, gondolattal szeressük őket. Nők, akiket „kitalálnak a csillagok, elképzelnék a felhők”. Az idők folyamán kialakult patriarchális torzulások társadalmi nagyságrendje, ma már egyedi szintre szelídült. 17 éves szűzlányok, érett asszonyok, sarki hölgyek, családanyák, szövőmunkások, gyárigazgatók, zeneszerzők, mosogatónők — nők.

És március 8. az ő napjuk, az ő köszöntésük. Egy nap, egy régi tüntetés emlékére, ahol egyenjogúságért küzdöttek. Már nem kell, hogy tüntessenek, de kell-e még, hogy küzdjenek „lélektől lélekig”. Nők, velünk élnek. Köszöntsük őket „lélekkel, testtel és szóval...” (Szavitri).

VARGA E. KATALIN

RIPORT HELYETT

Szatisztikával akartam kezdeni. Még grafikonnal is ábrázolhattam volna az öngyilkosságok tendenciáit országrészekre és községekre lebontva. Z. főorvos barátom minden lehető segítséget megadott hozzám, aminek megköszönésére rá kellett volna szánnom egy hasábot. Mindenki mondta: itt a befutás, feldobhatom a nevem, a lapot, ráadásul még társadalmi érdeket is szolgállok. Dehát ezeket az embereket már nem érdekli a társadalom sem.

Boldogné az utolsó pillanatban vont a vizsza a nyilatkozatát. Pedig már le is tisztáztam a felét. Nem kellett volna hozzá más, csak az újságíró szubjektív véleménye, és egy kis odafigyelés a környezetnek. Már azt is olyan szépen elterveztem.

Boldogné lett volna a központi téma, meg Irma az intenzívről, persze nála még várni kellett, hogy jobban legyen. Már arcról is őket választottam ki: Z. barátom is nagyon helyeselte.

Rendben ment minden. Boldognéhoz rögtön be is mehettem, mert már majdnem egészséges volt, csak a családi körülmények miatt nem engedték még haza. Altatóval próbálkoztam, de időben behozták. A férje iszik, a lánya kimarad otthonról, azt is beszélnek, hogy vadházaságban él valakivel. Oknak ez is felfogható talán.

Irma a harmadikról ugrott le. Leányszállóból. Két bordája törött össze, pedig egyébként is nyomorék volt. Szülei még akkor lemondtak róla, mikor megtudták, hogy úgy jött a világra. Pedig nem is látszott nagyon rajta. Ezt a gondnoknő mondta, aki látogatni járt hozzá. Én akkor még csak fényképről láttam Irmát, csak a fejét, és azt is csak profilból. Úgy nem volt csúnya.

Egy éjszakát töltöttek ugyanabban a kórteremben, de nem bírták ki egymást és a többieket is zavarták. Boldogné egész éjszaka sírt és jajgatott, Irma pedig reszketett az idegességtől és folyton a nővérért kiabált, hogy „Vigyék már innen ezt a dögöt, nem bírom!”

Másnap áttették az asszonyt az ötösbe. Itt kerestem fel én is, és láthatóan örült, hogy valakinek elsírhatja a baját. — Mit bánom én, ha az egész ország megtudja is! — Kiabálta. — Csak hadd olvassa, mindenki, mit kaptam én tőlük! Mert mi volt az én bűnöm, azt mondja meg! Vagy mondja meg az a magasságos atyáúristen, aki... — Jól kikanyarította a szidalmat, aztán kifújta az orrát. — Az csak az én rohadt bűnöm, hogy élni akartam. Nem lop-

tam. Nem raboltam. Hát mért kellett volna kínlódnom?! Mért vert meg az a mennyei nyavalyás?... Pedig még templomba is jártam. De ezt inkább ne írja bele! — Úgy tudom, ez a mostani férje már a második. — Próbáltam valami rendszerbe terelni a szóáradatát.

Rám rivallt, hogy ne zavarjam bele. Úgy és abban a sorrendben mondja, ahogy ő akarja. Rá is hagytam. Gyorsírásban kellett jegyzetelnem, hogy valahogy követni tudjam a logikáját.

— Egyetlenegyszer jött be hozzám az uram, a gyomormosás utáni napon. — Folytatta. — Bejött, de még egy koszos fogkefét sem hozott, pedig tudhatná, hogy kell. Aszongya: hát nem sikerült megdöglened? Pedig imádkoztam is érted józan fejjel! Azért is nem ittam, hogy szépen rendezzem majd meg a temetést. Ezt mondta. Pedig olyan piaszaga volt, hogy majd attól haltam meg. Aztán kiveszi a táskából a kulcsot. Még a felső fiók kulcsát is kiszedte, pedig azért tartottam magamnál, hogy a betétkönyvhöz hozzá ne férjen. Az a lányomnak kell. Most meg csak fogja és kiveszi. Én meg csak bambán néztem, úgy ledöbbsentett a szavával. Meg, hogy a lakásba többé be nem megyek, mert nem adja oda a kulcsot. Aztán csak úgy az ajtóból kajabálta vissza, hogy „Úgy hallom, a lányod ősszel fiadzik. Ki is tette a párja az utcára. Tőled tanulta. De énhozzám nem jön. Csak talál magának altatót, vagy alberletet.”

— Méghogy tőlem tanulta! Tisztességesen éltem én. Mindkét urammal rendesen összeházasodtam. Csak a kislányom miatt hazudtam azt a harmadikat. És hogy bántak velem!

— Irma a nővérrel szegfűt hozatott, hogy anyák napjára odaadja a gondnoknőnek, mikor látogatóba jön. Nem undorító hízelgés? A lányom még csak be se jött! Ne bámuljon na! Nem bírom azt a szerencsétlen Irmát. Hogy miért? Csak. Mert hátha az enyém, na! Annak is ilyen baja volt, mikor otthagytam a kórházban... Dehát nem engedi azt a törvény! Jobb lenne nekik, ha megfojtottam volna? Mit kezdem volna vele? Hogy diliházba végezzem miatta?

— Az uram azt mondta, bennem van a hiba, én azt, hogy benne. Meg is vert. Nem is egyszer. Aztán, ha nem bántott is, mert később úgy bánt velem, mint a hímestojással, a száját csak jártatta akkor is! Még őt is elviselni. Hát elváltunk.

— Aztán majd megkasadt a szívem egy gyerekért. Bőgjön, másszon a nyakamra, harap-

dáljon, csak éljen mellettem egy. Bementem az otthonba, az egészségesekekhez. Na, gondoltam, adtam az államnak, veszek is tőle, mindketten jól járunk. Ki is választottam. Apja anyja nem él, még beszélni se tud. Olyan lesz, mintha az enyém volna. Csakhogy nem adták, mert nincs rendes lakásom. Eltartási szerződést kötöttem egy vénasszonnyal, megkaptam a kislányt. Persze teljesen más városba mentem, hogy mindenki idegen legyen és beadhassam a sztorimat: vadházasság, gyerek, kitett az utcára a párom... Akkor jött ez a mostani uram, ez a disznó. Gyerekekkel együtt is elvett és nem járt még a szája. Már akkor is ivott, talán még csecsemő korában is, de én be tudtam osztani a pénzt, és ő is tudta, hogy jobb sora van nálam. De azért dolgozott is, mint az állat. Én meg úgyszintén. Lehet is úgy gyereket nevelni! Óvodába nem kapunk férőhelyet. Írja csak bele az újságba! Részeg apák gyerekének kéne az a férőhely jobban! Vagy máshol úgy van? Nem tudtam. Persze mindig is szemétdomb volt az ott, nem város. Így fogtam én ki mindig.

— Aztán elvégezte az iskolát. Egyszer sem bukott, pedig többet csavargott, mint tanult. Persze az öregasszony nemsokkal a szerződéskötés után elpatkolt, mégcsak nagymamának sem használhattuk. Aztán kezdte a lányom is a munkát. Három műszak. Ki tudja azt, hogy a gyárban éjszakázik-e, vagy egy palinál? Letagadta ám a fegyelmet. Aztán, mikor kiderült, összeköltözött azzal a... És most tessék, mintha tölem tanulta volna. Még a tetejében azt is álmodtam akkor, hogy az anyja megkereste. Ne vegyen be ilyenkor altatót az ember? Dehát még megdöglenni se hagyják! És ráadásul még ez az Irma is...

Eddig volt a riport, mondom, gyakorlatilag teljesen kész. Irmához is bementem akkor, nem hagyott nyugodni az a gondolat, hogy hát ha valóban a lánya. El tudom képzelni, hogy megtudta valahonnan az anyja címét, talán kereste, megrázták ezek a körülmények, és... Az ilyen testileg sérült embereknek a lelke is könnyebben összetörik. De kiderült, hogy csak egy fiú állt a háttérben. Egészséges fiút szeretett, az hitegette is egy darabig, de végül mégis szakított vele. Értelmes lány, rendesen dolgozik, szakmai továbbképzésre is járt. Persze a család minden mástól elfordította a figyelmét. A munkáját is máshogy csinálta, a többiek sajnálták, nem szóltak neki, inkább mindent utána csináltak aztán könnyebb munkakörbe helyezték. A tanulás sem ment, éppencsak átengedték a vizsgán. A fiúját mással látta. Kiborult. Hazament a leányszállóba és kiugrott a harmadikról. Mit lehet ehhez hozzáfűzni? Jobb lett volna talán külön tárgyalni egy másik társadalmi problémaként.

Sajnos azonban ezeket is csak a nővérektől meg a gondnoknőtől tudtam meg, Irmával nem beszélhettem még. És Boldogné is ekkor lépett vissza teljesen váratlanul. A hajamat téptem.

Z. barátom mondta, hogy Boldogot rendőrség vitte be a kijózanítóba. Verekedés volt a kocsmában, bicskázás is. Boldogné beadta a válópert. Aznap bent volt nála a lánya. Először és utoljára látogatta meg, pedig már hétfőre ki volt írva az asszony. Ez ti. vasárnap történt.

Én is ott gubbasztottam a folyosón, mindenáron meg akartam változtatni az álláspontját. Kiüzent a nővérrrel, hogy menjek a fenébe, kikaparja a szememet, ha meglát.

— Hisztizik a bestia. — Jegyezte meg a nővér. — Az idegosztályra szeretne átmenni, hogy ne küldjék haza. Csak játssza az eszét, pedig már az egész kórház kiutálja, a doktor úr és a főorvos elvtárs is... Az ilyen betegekről is lehetne írni az újságban, nemcsak arról, hogy az ápolónők barátságatlanok.

Igazat adtam neki, de e pillanatban ez érdekelte a legkevésbé. Ő mindenesetre panaszkodott tovább, hogy Boldogné mindig csönget, főleg éjjel. Aztán elvitték tőle a csengőt, mert nincs baja, azóta másokkal csöngettet. Már nem is mennek a kórterem felé, annyira unják. Ezt nem lehet kibírni! Az ápolónőnek is vannak idegei...

Én közben az okokat bogozgattam. Valószínűleg a lánya miatt vont a nyilatkozatot Boldogné. Nem akarja, hogy az örökbefogadás kiderüljön. De hát lehet ezen is segíteni...

Ekkor jött ki a kórteremből a lány.

— Anyám tollat kér, meg egy cetlit. — Szólt hozzám félvállról. — Azt mondja, egy firkásznál mindig van ilyesmi.

Odaadtam, de a lány csak odadobta az anyjának és már rohant is, mondván, hogy az ügyvéddel is kell még dumálnia amiatt a rohadt válóper miatt, és albérletet is kell szereznie. Persze, furcsa mindez vasárnap, de ő nem bánja.

Másnap reggel hatkor csörgött a telefonom: Z. doktor keresett. Azt közölte velem, hogy Boldogné ismét bevett az éjjel egy jó rakás altatót. Egyenként gyűjtötte össze a betegektől kórházi tartózkodása alatt. Háromszor is csöngették a nővérről a szobából, de mire az egyik bedugta az orrát, Boldognét már nem tudták életrekelteni. Búcsúlevelet hagyott a lányának, amelyben megírta, hogy csak örökbefogadta, ha nem hiszi, kérdezze meg az újságírót.

A lány nem vette túlságosan szívére az ügyet.

— Könnyebb szívvel temetem el, ha így van. — Mondta nekem, mert még aznap feleresett. — Persze, enyém lesz a lakás. — Fűzte hozzá. — Nem kell albérlet után rohangáljak. Az apámat úgyis lecsukják. Ja! És megírhatja

PINVICZKI GYÖRGY:

SZÖVETSÉGÜNK ZENEKARA 30 ÉVES

Zenekarunk 1949-től számítja fennállását, mivel akkor szervezték újjá. Ugyanis már a felszabadulás előtt is működött vakok zenekara, de annak semmilyen jelentősebb eredményéről nem tudunk. Az viszont tény, hogy a felszabadulás után, ahogy a helyzet konszolidálódott és egyre világosabban látszott az, hogy a vakok számára is eljött a felszabadulás minden értelemben, lehetőség nyílt kulturális tevékenység megszervezésére is. A már akkor jól ismert Homérosz Kórus után, másodikként került sor a zenekar megalakítására.

Az akkori zenekari tagok, egyénileg jól képzett muzsikusok voltak és meg akarták mutatni, hogy a kamaramuzsikálás terén is sikerrel állják meg helyüket. Beridán László sorstárs, zenetanár állt az együttes élére és nemcsak tanította a zenekart, hanem maga is közreműködött, mint elsőhegedős. Repertoárjuk csakhamar kialakult, mely a klasszikus kamaramuzsikától, a könnyebb műfajon át, a mozgalmi dalokig terjedt. Már kezdetben közismertekké váltak, mert gyakran kaptak meghívást üzemekbe, gyárakba művelődési házakba, sőt nagyobb ünnepeken, mint például május 1-én még térzenét is szolgáltattak. Előadásaikkal mindig meghódították közönségüket. Arra törekedtek, hogy az addig, csak koldusként ismert vak zenészeket

örökre felejtse el a közvélemény és mint művészek férközzenek be hallgatóiknak szívébe. A zenekar szükségessége tehát azokat igazolta, akik úgy látták, hogy ilyen együttes méltán hirdetheti a vakok zenei kultúráját.

Nehéz lenne, de talán nem is lehet a zenekar munkáját úgy értékelni, hogy néhai Berindán László sorstárs zenetanár tevékenységéről ne essék szó. Nagyszerű érzékkel ismerte fel a lehetőséget és a szükségességet egyaránt. Kiváló képességeit sosem csak csupán egyéni céljainak elérésére használta fel, hanem mint a zenekar egyik megszervezője és annak szólistája, az együttes elismertetéséért, s azon keresztül sorstársainak is elismertetéséért dolgozott.

Mint zenetanár elsőrendű kérdésnek tartotta az utánpótlás képzését és nevelését. Ennek volt köszönhető, hogy 1953-tól kezdve a Vakok Állami Intézetéből évről évre jöttek ki olyan hangszeres és énekes tanítványok, akik alig várták, hogy a felnőtt együttesekbe kerülhessenek. Tanítványait már diákkorban igyekezett a zene megszerettetésére nevelni. Ehhez úgy gondolom, semmi kétség nem férhet, hiszen máig is jórészt olyan zenészek vannak a zenekarban, akiket még ő nevelt. Amikor szövetségünk 1953 januárjában az autonómiáját visszakapta, olyan lehetőség is kínálkozott, hogy a sorra megalakuló megyei „helyicsoportoknál” hangversenyezhettek. Ezzel a lehetőséggel aztán az ország minden táján megismerhették zenekarunkat és szólistáit. Szinte minden megyében kaptak meghívást.

Rövid idő alatt már tervezni és szervezni kellett, hogy a meglévő lehetőségeken belül hol s mikor adjanak műsort. Az 1950-es évek végén, a 60-as évek elején 22–25 fő volt a zenekar létszáma, s ekkor már fúvósok is tartóztak az együtteshez. A repertoár is kiszélesedett. A vonósok és különböző fúvósok jó együtthangzását kitűnően egészítették ki a billentyűs és ütőhangszerek. Valóságos hangszer-szekciókról lehetett beszélni. Így valósulhatott meg, hogy a mindig nagy sikert aratott klasszikus művek, vagy a magyar verbunkosok és virtuóz csárdások mellett, számtalan nagy keringőt, operanyitányt, de még balettzenét is betanulhattak és lassanként olyan repertoárral rendelkeztek, hogy egyfolytában akár három hangversenyt is adhattak volna anélkül, hogy akár egy számot is megismételjenek. Berindán tanár halálával

irodalom

azt a cikket! Engem is vegyen bele fényképpel együtt! Rögtön imádni fog a hapsim, ha megpillant a sajtóban . . .

Én pedig itt állok és egyáltalán nem tudom befejezni a riportot. Nem illik ide sem a grafikon, sem a statisztika, még véleményem sincsen. Elmarad a kritika. A környezet, stb. mit tud szólni a tények mellett? Felelősségre vonják az éjszakás nővért, a betegeket, akik altatót adtak neki, a férjet . . . Én is ott leszek talán a tárgyaláson, ha lesz. Talán riportot is írok majd róla.

Ehhez még csak annyit, hogy Boldognét elég rendesen eltemette a lánya. Volt még egy kevés a betétkönyvben. Irma is megsiratta. A temetésre nem tudott elmenni, de azt hallottam, ő adott legtöbb pénzt a nővérnek koszorúra.

nagy veszteség érte a zenekart. Szinte sokkot kapott, de nem halt meg. Köszönet azoknak, akik hittek abban, amit mesterüktől tanultak, hogy tudniillik a zene olyan varázserővel bír, hogy attól az ember teljesen megváltozik, elfelejti gondját-baját és aki a zene minden nyelven egyformán érthető mondandóit megérti, az egy birodalom polgárává lesz.

E sorok írója nem kis nosztalgiával gondol vissza az 1953-mal kezdődő évtizedre, mely idő alatt maga is részese lehetett azoknak a sikereknek, melyeket akkor ért el a mindenki által szeretett és elismert zenekar. Egy rövid átmeneti korszak után együttesünk 1974-ben ismét megtalálta a megfelelő irányítót Zsolnay Ágoston karnagy személyében, aki nagyszerűen vette át a zenekar oktatásának módszerét és vitte sikerről sikerre muzsikusainkat. Megújították műsorukat és folytatták szereplésüket olyan intenzitással, hogy szinte sorrendbe kell állítani meghívóikat. A korábban említett helyeken kívül szívesen adnak műsorokat szociális otthonokban, a vakok intézeteiben egyaránt. Az elmúlt három évben pedig többször is megfordultak Csehszlovákiában, Romániában és Jugoszláviában. Elmondhatjuk, külföldön is elismerést szereztek maguknak és fegyelmezett magatartásukkal jól képviselték egész szövetségünket. Külföldi útjaikról mindenhonnan értékes emléktárgyakkal tértek haza, melyeket nem kis büszkeséggel őrizünk székházunkban.

Mint a budapesti és Pest megyei szervezet titkára, ha végig gondolom a zenekar 30 éves tevékenységét, akkor nyugodt lelkiismerettel megállapíthatom, minden korábbi elképzelést fölül múlt a zenekar.

Jelesre vizsgázott akaratereből és önzetlen példamutatásból egyaránt. De nem szabad elfelejteni azt az áldozatvállalást sem, melyet próbáról próbára, hangversenyről hangversenyre nyújtanak a muzsikusok. A szabad idejüket olyan cél megvalósítására fordítják, amit még a kezdet kezdetén határoztak meg és ezt most megismétlem: „A vakok zenei kulturáját minél magasabb színvonalra emelni és közvetíteni azt.” Most, hogy áttekintettük egyik jelentős együttesünk három évtizedes tevékenységét, jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, olyan munkát végeztek, melyre szövetségünk minden tagja méltán lehet büszke.

Arra szeretnék kérni tanárt és tanítványt, de minden zenét aktívan művelni szerető olvasót, gondolja át ennek az együttesnek a fontosságát és tegyen azért, hogy a jövőben is legyen megfelelő utánpótlás, mert, ha e munka utánpótlás hiányában csorbát szenved, azzal

nemcsak a magyar vakügy károsul, de az egyetemes magyar kultúra is, mivel ez része annak!

Végül szívből gratulálunk a magas kitüntetéshez, — a Szocialista Kultúráért érdeméremhez — melyet kiváló munkájukért a kulturális miniszter adományozott muzsikusainknak az 1979. november 18-án szövetségünk budapesti székházában rendezett jubileumi hangversenyen.

CZINGRÁBER JÁNOS:

„IGYEKEZTEM TELJES ÉRTÉKŰ EMBER LENNI”

(Megjelent a Veszprémi Napló 1979. november 6-i számában.)

Tétovázva mertem csak hozzákezdeni ehhez a beszélgetéshez Szabó Józsefnével, aki 1942 óta nemzedékek tucatjait tanítja zongorára a veszprémi zeneiskolában. Az okot bizonytalán megérti az olvasó: Szabó Józsefné születése óta vak, s kérdéseimmel éppen azt szerettem volna feltárni, hogyan sikerült világtalanul ilyen harmonikus kapcsolatot teremtenie a világgal?

— Pesten tanultam a vakok intézetében, s a zene olyan természetességgel vált a hivatásom-má, hogy szinte észre sem vettem. Amire emlékszem: az egyik tanáromnak volt két rossz kislánya, s megkért, hogy gyakoroljak velük. Elkezdtem, s így jobban ment a kicsiknek. Még zeneakadémistaként kerültem haza Veszprémbe tanítani.

— Nehéz volt?

— Maga a munka nem, inkább az, hogy elfogadjanak a szülők, vezetők, hiszen az országban én voltam az első vak zenetanár. Mindig csak egy-egy éves szerződést kaptam, nyáron tehát fizetés nélkül maradtam. Aztán ahogy az ország sora rendeződött, az én szénám is rendbejött. Az iskolák államosításakor alkalmaztak.

A tanárnő ízes, szellemes beszéde oldja a gátlásaimat. Meg merem kérdezni, hogyan tudja megtanulni a tananyagban szereplő darabokat?

— Van a vakok számára speciális kottafírás, de igen sokat számított a kollektíva segítése is. A kollegáktól soha nem tudtam olyat kérni, amit nem teljesítettek.

— S a gyerekek?

— Egyetlen esetre sem emlékszem, hogy valamelyik visszaélt volna a vaksággal. Nekem persze annyival nehezebb a dolgom, hogy valamenyi tanítványomnál vissza kell emlékezniem az előző órákra, a tananyagra, sokszor részletekre... Dehát ehhez szoktam.

Beszélgetésünk során egy valami többször visszatér: ha valaki igyekszik teljes értékű ember lenni, akkor annak is fogadják el.

— Ahol tudtam, magam is próbáltam a kollektíva hasznára lenni. Tudja, a magunkfajta bizonyos dolgokra jobban tud figyelni, mert nem köti le egy sor külső apróság. Például belém rögződött hallás után sok hegedűdarab kísérete, s így szívesen vállaltam, hogy kísérem a kollegák tanítványait. Zeneelméletből is tudtam segíteni néha.

— Igaz, hogy a vakoknak jobb a hallásuk?

— Nézze, láttam én már botfűlű vakot. Az persze igaz, hogy a figyelmünk nem oszlik meg annyira. Az ősszel volt egy értekezlet a vak muzsikuskok számára, ott egy kollégám arról panaszkodott, hogy konfliktusai vannak, mert olyasmit is meghall, amit nem kellene. Mondtam neki, hogy ne éljen ezzel vissza, mert lehet, hogy ő többet hall, de a többiek többet látnak.

Zenetanárok mesélik, hogy Szabó Józsefné — Magdi néni — kapásból azonosítja a hangnemeket. Maga mondja el, hogy a járás zajából felismeri melyik munkatársa közeledik. Ott-hon is elvégzi a legtöbb munkát.

— Most éppen olyan akció van, hogy mindenkit ellátok sállal. A színeket megbeszéljük, még a csíkokat is meg tudom csinálni, kiszámolom a sorokat. Söpörni persze nem tudok, mert elmarad a szemét. Évtizedek óta járok a Kosuth utcán. Azt már annyira ismerem, hogy szólok: menjünk be ebbe a boltba.

A tanárnő 1950-ben férjhez ment. Két felnőtt lánya s unokái vannak.

— A lányaimat sokszor megkérdezem, volt-e hátrányuk abból, hogy vak voltam. Mindig nemmel válaszolnak. Igaz, segítséget is kaptam sokat. Én az embereket nagyon jónak tartom, a legkisebbtől a legnagyobbig. Talán úgy van az, hogy aki jobban rászorul, annak többet is segítenek.

Szinte csak véletlenül kerül szóba, hogy a tanárnő továbbadja ezt a segítséget. 1961 óta, tehát a megalakulás óta elnöke a vakok megyei szervezetének.

— Tudja, akik életük vége felé vakulnak meg, azoknak borzalmas lehet, főleg az átállás időszakában. Sokukat nehéz kimozdítani. Értük próbálunk tenni, meg ha lehet elfoglaltságot adni. Aztán meg felkutatjuk, iskolába küldjük a gyerekeket. Most is harmincan tanulnak a megyénkbeli a vakok iskolájában. Írni-olvasni tudnak majd, szakmájuk lesz, nem érzik feleslegesnek magukat.

— Gondolt már arra, hogyan alakult volna az élete a zene nélkül?

— Nem tudom végiggondolni. Borzasztó lett volna.

Az aktív játék mellett a zenehallgatás örömeiről, rádiózásról, kedvenc lemezeiről beszél.

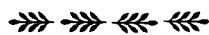
— Bach a legkedvesebb! A legelvontabb, de a legszebb zene, csupa szépség és logika.

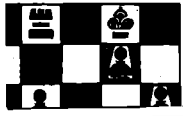
Sok életunt ember pironkodhatna annak hallatán, hogy csupán a hangok világa mennyi szépséget tartogat valakinek, aki igényli azt.

— S aztán itt van a zeneiskola. 1975 óta nyugdíjas vagyok, de lehetővé teszik, hogy fél állásban tanítsak. Nehéz lenne megválni a munkától és a közösségtől.

A zeneiskola tanárai között kettő is van, aki Szabó Józsefnénél tanulta a zongorázást, s örömmel sorolja, hová kerültek még tanítványai. Az utcán a hangjukról évek után is megismeri, ha megszólítja egy-egy régi ismerős. Örömei, gondjai semmivel sem különböznek bármelyikünkétől.

— Igyekeztem olyan természetes életet élni, mint a többi ember. Ha ír rólam, minden líra maradjon ki, olyan legyen, mint az élet! Nem kell sajnálni a vakokat, fogadjanak el bennünket olyanak, amilyenek vagyunk.

DÉNES JÓZSEF:

Sakkhiradó

Amitől tartottunk, bekövetkezett. Első csapatunk elbúcsúzott a Budapest I. osztályú bajnokságtól, az 1980-as évadot a Budapest II. osztályú bajnokságban kezdi. Ötéves eredményes versenysorozat szakadt most meg. De bízunk abban, a sakkszakosztályban lesz elég erő ahhoz, hogy első csapatunk egy osztállyal ismét feljebb léphessen.

11., utolsó forduló eredménye: 8—4-es vereség az Éggép-től. Egyedül Nemes győzött; a hat döntetlen: Erős, Kovács, Dénes, Kapitány, Voján, dr. Krabót; veszettek: Auffenberg; Rév, Battyányi, Hosszú, Kreisz.

A bajnokság végeredménye: 1. Éggép 81; 2. Selyemkikészítő 81; 3. Erzsébeti Spartacus 70,5; 4. Kőbányai Lombik 67; 5. Vízügy 65; 6. Ganz-MÁVAG 64; 7. MOM 63; 8.

Medicor 62; 9. Könnyűipari Minisztérium 62; 10. Pénzverő 61,5; 11. Belker 59; 12. Vakok 56 pont. Az Országos Bajnokság II. osztályába feljutott az Éggép és a Selyemkikészítő, mellettünk a másik kieső a Belker.

Második csapatunk utolsó két fordulójának mérlege: két vereség. A Művész ellen 9—3-ra, a Volán II. ellen 6,5—5,5 arányban kaptak ki. Végeredmény: 1. Művész 90,5; 2. Ybl Miklós SK 87; 3. Spartacus III. 74,5; 4. Volán II. 70,5; 5. Terézváros 67; 6. Ikarus 66,5; 7. Szolgáltató Spartacus 59; 8. Elektronika 58,5; 9. MTK-VM IV. 58,5; 10. Vakok II. 57; 11. Sajtó 53; 12. Lakóhelyi SE 47 pont.

Házi bajnokságunk döntője a következő eredménnyel zárult: 1. Erős Pál 10,5; 2. Nemes György 9,5; 3. Rév Miklós 8,5; 4. Dénes József 8; 5. Kapitány István 7,5; 6. Kovács Ferenc 7; 7. Auffenberg Emil 5; 8. Voján István 5; 9. Lévai József 4; 10. Kreisz Mihály 4; 11. Battyányi Béla 3,5; 12. Dr. Krabót György 3,5; 13. Hosszú Vilmos 2 pont.

HIRTH IGNÁC:

Beszámoló a turista szakosztály

1979-es évi munkájáról

A turista szakosztály 1979-ben is — hagyományaihoz híven — sok szép és emlékezetes túrát bonyolított le. De sajnos korunk civilizációs betegsége, az emberek kényelemszeretete, bezárkózása, ami a vakok esetében — még fokozottabban jelentkezik — nagymértékben rányomta bélyegét az elmúlt év tevékenységére.

Így éppen az egynapos túrák látogatottsága csökkent. Pedig ezek azok a kirándulások, amelyeknél 1—2 óra utazás után már a természet idegnyugtató csendjében lehetünk, ahol az üdítő levegőjú környezetben felfrissülést jelent az egész heti ülőmunkában elgémberedett tagjaink megjárata, a gyaloglás. Remélem, hogy az elkövetkező

években ez a visszaesés megszűnik, mert ez az egészséges életmód egyik alapvető feltétele.

Taglétszámunk 1979-ben 79 volt, ez a megelőző évhez képest héttel emelkedett. A túranapok száma 44, a lebonyolított túrák száma pedig 32 volt. Egy kiránduláson átlagosan 19 személy vett részt. Túráink közt szerepelt egy ötnapos, két háromnapos és négy kétnapos.

Egy újabb jelentős kezdeményezésként könyvelhető el, hogy turistáink — több szocialista országban tett kirándulás után — a szakosztály történetében első alkalommal egy nyugati országba, Ausztriába is eljuthattak. A kirándulásról dr. Domonkos János lapunk júniusi számában írt hosszabb tudósítást.

A május 6-i autóbuzsút a Duna—Tisza közti jellegzetes rónságon vezetett keresztül. Az útról Lak István tanár küldött beszámolót augusztusi számunk részére.

Nagyon kellemes hétvégét töltöttünk hazánk egyik patinás gyógyfürdőjében, Harkányban. A környék lakói már a múlt század elején felismerték az iszapos mocsarak langyos vizének gyógyhatását. Az első kutat az 1860-as években Zsigmondi mérnök-geológus furatta. A felszabadulás után Harkányt a szakszervezeti üdülés szolgálatába állították. A fürdőt kibővítették, szállodákat és egészségügyi létesítményeket építettek. Az itteni víz sok betegség gyógyítására alkalmas. A gyógyulni és üdülni vágyók ezrei az év minden szakában látogatják ezt a méltán népszerű gyógyfürdő-kombinátot.

Az Esztergom környéki hegyekben már az ősember is jelen volt. A kelták, a rómaiak és a népvándorlás kora népei után a honfoglaló magyarok telepedtek itt le. Géza itt építtette fel palotáját, itt született első királyunk. A III. Béla idejéből származó feltárt palotarészletek bizonyítják, hogy a XII. század második felében Magyarország az európai művelődés és kultúra élvonalába tartozott. Ekkor hazánk Európa második leggazdagabb országa.

Az esztergomi várat nem tudták bevenni a tatárok. A tatárjárás után a királyi udvar Budára költözött.

Esztergom első bazilikáját Szent István építtette. A jelenlegi a múlt század első felében épült. Ez hazánk legnagyobb székesegyháza.

A kincstár ötvös- és textilgyűjteménye XI. századi leletet is tartalmaz. A kincstár legértékesebb darabja a felbecsülhetetlen értékű Mátyás király kálvária. Az altéplomban Esztergom érsekeinek koporsói láthatók. A Kereszténymúzeumban a képgyűjtemény és a gobelinek mellett az elmúlt években restaurált Űr-koporsó jelentette az újdonságot.

Esztergomból hajóval utaztunk haza. A hajókról megcsodáltuk a

Duna-kanyar festői szépségű tájait, a Duna két partját szegélyező gyönyörű ligetekkel fedett hegykoszoruít és üdülőhelyeit.

Az észak-dunántúli körutazásunk első állomása Győr volt. Itt az idő rövidsége miatt csak a székesegyházat néztük meg. I. István itt is építtetett templomot. A jelenlegi a számos átépítés folytán több építészeti stílusjegy hordozója. Itt őrzik hazánk legértékesebb gótikus ötvös-remekét, a Szent László Herमत.

Fertőd — az egykori Eszterháza — fénykora a XVIII. századra esik. Ekkor kulturális és politikai központ. Haydn gazdag életművének nagy része Fertőddel kapcsolatos. A 126 szobából álló kastély és gyönyörű parkja a II. Világháborúban sok kárt szenvedett. De az általunk megsemlélt helyiségek berendezése, a használati tárgyak és azok díszítései még most is sejtetni engedik az épületegyüttes egykori pompáját és fényét, valamint urainak hihetetlen gazdagságát.

A fertőrákosi mészko építésre kiválóan alkalmas tulajdonságait már a rómaiak is felismerték. Azóta rövidebb-hosszabb megszakításokkal bányásszák ezt a követ. A hajdani kőbányákból 10—12 méter magas termeket képeztek ki. Ezek falaink a több millió évvel ezelőtti tenger megkövesedett növényei és állatai láthatók.

A kiváló akusztikájú, monumentális termeket a barlangszínház céljaira is felhasználják.

Nagycenk a Széchenyiek által vált ismertté. 1741-ben költöztek ide. Széchenyi Ferencz a Nemzeti Múzeum megalapítója. Fia, Széchenyi István a „legnagyobb magyar”. Széchenyi István a reformkor egyik nagy alakja, sokat tett az ország iparának, mezőgazdaságának, kereskedelmének és közlekedésének fellendítéséért. Ezek dokumentumait a kastélyban berendezett múzeum őrzí. A családi kriptában Pista bácsi, a múzeum őre megható szavakkal ecsetelte a Széchenyieknek a nemzet felemelkedése érdekében kifejtett tevékenységét.

Sárvár a rómaiak idején az Arabone nevet viselte. A szlávok idején földvár állott itt. A jelenlegi várát a XIV. században a Kanizsaiak kezdték építeni, de a Nádasdiak fejezték be. Nádasdi Tamás iskolát és nyomdát épített. Ebben a nyomdában készült az első magyar nyelvű nyomtatott könyv, Sylvester János újtestamentum fordítása. Sárvárott gyakran megfordult Tinódi Lantos itt is halt meg.

A Tapolcai-medence, a Bakony és a Kis-Alföld közti térségben található meg. Sümeg közelében egy ötezer éves kovakő-bánya. Egy római korból származó település és egy ó-keresztény bazilika romjait is megtalálták itt. A sümegi vár az Árpád-házi királyok idején épült, később a püspök birtokába került. A török időben a végvári védvonal egy fontos bástyája volt ez a vár. Sümegen született Kisfaludy Sándor, életének nagy részét itt is töltötte. Kora számos irodalmi nagysága járt nála.

Sümeg műemlékei közül feltétlenül kiemelkedő még a katolikus templom, melyben európai hírv Malbertsch-képsorozat látható.

Utunk utolsó állomásaként rövid sétát tettünk Veszprémben. Veszprém — a Bakony fővárosa — az évezredek során számos népfajnak nyújtott letelepedési lehetőséget. A magyarok is korán felismerték a környék ritka adottságait, már Géza fejedelem felépítteti itt az első püspökséget.

A felsorolt kirándulások sok élményt nyújtottak. Elősegítették hazánk és a környező országok jobb megismerését, sok értékes és érdekes információval gazdagítottak bennünket.

Ezúton is köszönöm a túra- és idegenvezetőknak, valamint a szakosztály aktívistáinak az elmúlt évben végzett munkájukat. Ugyancsak köszönöm a Szövetség vezetőségének az erkölcsi és anyagi támogatást, abban a reményben, hogy azt a jövőben sem vonja meg tőlünk.

Az 1980-as terveink röviden: a szakosztály tagjai számára egy jugoszláv utat tervezünk. Ezenkívül egy kétnapos dél-dunántúli autóbuszút, egy bakonyi és egy miskolc-tapolcai túra képezi a jövő év kiemelt programjait.

MOLNÁR ISTVÁN:

Beszámoló az 1979. évi sakkcsapatbajnokságról

Végül csak bekövetkezett az, amitől április óta tartottunk; első csapatunk kiesett a budapesti első osztályból.

Az évadot rosszul kezdtük, vereséget szenvedtünk a Lombiktól, majd a Vízügytől. A folytatás azonban biztató volt, győztünk a Belker, a MOM és a Pénzverő ellen. Az előkelő negyedik helyen álltunk ekkor. A mezőny azonban rendkívül szoros volt, az utolsó helyezett Pénzverő előtt mindössze 7,5 ponttal álltunk.

Balsejtelveink akkor kezdődtek, amikor utána kikaptunk a Könnyűipari Minisztérium csapatától, ha minimálisan is, majd az E. Spartacustól súlyos

9—3 arányban. Ekkor már a 7-ik helyen álltunk, de már csak 4 ponttal az utolsó Pénzverő előtt.

Tudtuk, hogy több erős csapat van hátra az őszi szezonra, így a két élen álló csapat is. Sajnos hiába erőlködünk a továbbiakban — talán éppen ezért — valamennyi hátralevő mérkőzésünket elveszítettük, méghozzá elég nagy arányban.

A nyolcadik fordulóban Hajdú is leállt, végig helyettesíteni kellett. Az igazsághoz tartozik, hogy nem ezért estünk ki, az okokra még visszatérek. Hajdú addigi eredményét a tartalékok nagyjából hozták.

A végeredmény ezek után:

1. ÉPGÉP	81	pont
2. Selyemkikészítő	81	pont
3. Erzsébeti Spartacus	70,5	pont
4. K. Lombik	67	pont
5. Vízügy	65	pont
6. Ganz	64	pont
7. MOM	63	pont
8. Medicor	62	pont
9. Kip. Minisztérium	62	pont
10. Pénzverő	61,5	pont
11. Belker	59	pont
12. Vakok	56	pont

Az első két csapat ennyivel jobb volt a többinél, megérdemelten jutottak feljebb. Ezután a mezőny rendkívül szoros lett. Sajnos, viszonylag elég nagy pontkülönbséggel — 5,5 pont — estünk ki. Erre a sorsra jutott a Belker csapata is.

A győztesek százalékos eredménye közel azonos a tavalyi győztes Törekvésével.

A fenti végeredményben figyelemre méltó különbség az előző évekhez képest, hogy most csak 12 csapat játszott, 14-el szemben.

Egyéni eredmények:

1. Erős Pál	11	játszma	5,5	pont	50,00%	
2. Nemes György	11	játszma	5,5	pont	50,00%	
3. Kovács Ferenc	11	játszma	3	pont	27,27%	
4. Auffenberg E.	11	játszma	4,5	pont	40,90%	
5. Rév Miklós	11	játszma	5,5	pont	50,00%	
6. Dénes József	11	játszma	4,5	pont	40,90%	
7. Kapitány I.	11	játszma	6	pont	54,54%	
8. Batthányi B.	11	játszma	2,5	pont	22,72%	
9. Voján István	11	játszma	4,5	pont	40,90%	
10. Hajdú József	7	játszma	3,5	pont	50,00%	
11. Bene József	1	játszma	0	pont	0%	
12. Hosszú V.	11	játszma	5	pont	45,45%	
13. Krabót Gy.	3	játszma	1,5	pont	50,00%	
14. Kreisz M.	11	játszma	4,5	pont	40,90%	
		132	játszma	56,0	pont	42,42%

Egyénileg tulajdonképpen senkit nem lehet kiemelni. A legjobb eredményt mégis abszolút pontokban Kapitány István érte el. Egyetlen játékosunk aki 50% felett teljesített. Elgondolkoztató!

Az új minősítési szabályok szerint számítva jók az eredmények. Erős Pál 57,6, Nemes György 76,8, Rév Miklós 28,8 és Kapitány István 22,0 ÉLŐ pontot szerzett volna, ha hivatalosan lehetne csapatversenyen ÉLŐ pontot szerezni.

Ha ők elérik az 50%-os eredményt, úgy ez 5,5 pontot jelentett volna, amivel benn maradtunk volna. Mégis felületes lenne az a megállapítás, mintha rajtuk múlt volna a kiesés, bár kétségtelenül ez jelentős mértékben hozzájárult a kudarcunkhoz.

A kiesés főbb okait a következőkben látom:

1. Kedvezőtlen volt számunkra az a változtatás, hogy a csoport létszáma 12-re csökkent.

sport

Az utolsó helyezettek ellen általában jól szerepeltünk abban az öt évben, amelyet az első osztályban töltöttünk el. Ennek igazolására álljon itt a következő statisztika:

Az utolsó öt helyezett (10—14 helyen végzett csapatok) ellen a következő eredményeket értük el:

1975 saját helyezésünk	: 5	2 gy., 2 d.	1 v.
1976 saját helyezésünk	: 4	4 gy. —	1 v.
1977 saját helyezésünk	: 5	4 gy. —	1 v.
1978 saját helyezésünk	: 4	4 gy. —	1 v.
1979 saját helyezésünk	: 12	2 gy. —	2 v.

2. Részben az előbbi ok, részben az ellenfelek játékos erősítéseinek következtében a mezőny átlagereje növekedett, a miénk viszont kicsit csökkent.

Az ÉLŐ pontrendszernek az utóbbi két évben történt szélesebb körű elterjesztése miatt ez számokban is kifejezhető.

1978-ban az ellenfelek átlagos pontszáma: 1828, saját pontszám: 1820. 1979-ben az ellenfelek átlagos pontszáma: 1878, saját pontszám: 1792. Tehát amíg 1978-ban 8 ponttal voltunk az átlag alatt, addig ez a különbség 1979-re 86-ra nőtt. Ennek fő oka az, hogy az ellenfelek átlaga 50 ponttal javult!

Érdekes adat az is, hogy 1979-ben 3 csapat ellen tudtunk győzni, ezek közül csak a Belkernek és a Pénzverőnek volt gyengébb az átlaga. A MOM átlaga és valamennyi olyan csapatnak az átlaga magasabb volt, amelyik legyőzött bennünket!

Ezek szerint tehát előre kiszámítható módon a 10-ik helyen kellett volna végeznünk, vagyis a kiesési zónában.

A számok egyúttal rávilágítanak az ÉLŐ pontrendszer reális voltára! Az sem véletlen, hogy az ÉPGÉP végzett az első helyen és a másodikon a Selyemkikészítő. A pontrendszer szerint övéké volt a legmagasabb átlag ebben a sorrendben.

3. Antal Mihály kiválása igen érzékenyen érintette csapatunkat. Nem is annyira személyes hiánya, mint inkább az, hogy mindenkinek egyfeljebb — Erős kivételével — kellett játszania. Ez egyrészt azzal járt, hogy a 3. és 4. táblán úr táton, nincs megfelelő játékosunk, másrészt a csapat végső tábláin mindig kísérletezgetni kell a megfelelő utánpótlás biztosítására. Ezt a kérdést még ma sem sikerült megoldani.

4. Sajnos baj van az utánpótlásunkkal! Nemcsak az a probléma, hogy az első csapatnak nincs megfelelő színvonalú utánpótlása, hanem az is, hogy jelenleg nincs olyan fiatal tehetség

günk, mint pl. Rév, Kovács és Voján voltak, akikről látni lehetett, hogy betörhetnek az él-vonalba még akkor is, ha egyelőre a második vagy harmadik csapatban játszanak. Ezen a téren sürgős, halaszthatatlan feladataink vannak, különben a szakosztály hanyatlása és létszámának állandó csökkenése nem állítható meg!

Ezek után térjünk rá a többi csapat teljesítményére.

Második csapatunk ismét a VII. kerületi bajnokságban szerepelt, nagyjából azonosan az előző évi eredményével.

Tavaly 11 csapat közül a 8-ikok voltunk 43,75%-os eredménnyel. Az idén 43,18%-ot értünk el.

A bajnokság végeredménye:

1. Művész	90,5 pont
2. Ybl Miklós	87 pont
3. Spartacus III.	74,5 pont
4. Volán II.	70,5 pont
5. Terézváros	67 pont
6. Ikarus II.	66,5 pont
7. Szolgáltató II.	59 pont
8. Elektronika	58,5 pont
9. MTK—VM IV.	58,5 pont
10. Vakok II.	57 pont
11. Sajtó II.	53 pont
12. Lakóhelyi SE	47 pont

A Művész csapata tehát ismét bajnokságot nyert. Ez úgy volt lehetséges, hogy tavaly nem kívántak élni a feljutás jogával. Csapatunk csak két mérkőzést nyert, kilencet veszített.

Egyéni eredmények:

1. Lévai József	10 játsz.	2,5 pont	25,00
2. Zichó József	8 játsz.	2 pont	25,00
3. Horváth József	11 játsz.	3,5 pont	31,81
4. Bene János	11 játsz.	6 pont	54,54
5. Wiedner István	11 játsz.	4,5 pont	40,90
6. Hosszú Vilmos	8 játsz.	5,5 pont	68,75
7. Orosz László	9 játsz.	3 pont	33,33
8. Krabót György	11 játsz.	8 pont	72,72
9. Rotter András	2 játsz.	0,5 pont	25,00
10. Páncél János	4 játsz.	2,5 pont	62,50
11. Kreisz Mihály	4 játsz.	4 pont	25,00
12. Csóti József	10 játsz.	5,5 pont	55,00
13. Sajtós György	6 játsz.	4 pont	66,66
14. Gubuznai Imre	11 játsz.	3,5 pont	31,81
15. Hirth Ignác	1 játsz.	0,5 pont	50,00
16. Nyikes József	2 játsz.	0,5 pont	25,00
17. Kovács József	5 játsz.	1 pont	20,00
18. Bereznai István	5 játsz.	2 pont	40,00
20. Solymos Dezső	2 játsz.	1 pont	50,00
132 játsz.			57,0 pont
			43,18%

Egyénileg kiemelkedett Grabót György, aki jó intéző módjára példát mutatott a többieknek. Jó eredményt ért még el Bene, Hosszú. Csapatunk összeállítása még mindig igen változó, bizonyítja ezt a 20 résztvevő. Stabilabb csapatra van szükség a jobb eredményhez!

Harmadik csapatunk ezúttal is a XIV. ker.-ben versenyzett. Most azonban szokatlan formában rendezték meg a csapatbajnokságot, mert sok csapat nem nevezett. Mindössze 4 csapat játszott 4 fordulós körmérkőzésen. Ennek vég-eredménye:

1. Vegyész	83 pont
2. Danuvia	78,5 pont
3. Vakok III.	64,5 pont
4. Halasi	62 pont

Jellemzésül mit mondjak, azt, hogy a csapat harmadik, dobogós lett, vagy azt, hogy utolsó előtti helyen végzett?

A csapat átlaga 44,79%, ami lényegesen jobb, mint a tavalyi 36,85%. Tartok azonban attól, hogy ez inkább a színvonal csökkenésére jellemző, mint a mi csapatunk fejlődésére.

Egyéni eredmények:

1. Kovács Tibor	3 játsz.	0 pont	0,00%
2. Csóti József	11 játsz.	6 pont	54,54%
3. Gubuznai Imre	12 játsz.	3 pont	25,00%
4. Hirth Ignác	12 játsz.	5,5 pont	45,83%
5. Nyikes József	9 játsz.	3,5 pont	38,88%
6. Kuminka György	2 játsz.	0 pont	0,00%
7. Szigeti Sándor	10 játsz.	2 pont	20,00%
8. Bartos Sándor	10 játsz.	3 pont	30,00%
9. Kovács József	12 játsz.	8 pont	66,66%
10. Borbély János	6 játsz.	2 pont	33,33%
11. Bereznai István	12 játsz.	5,5 pont	45,83%
12. Siklós Menyhért	9 játsz.	5 pont	55,55%
13. Ferenczi János	6 játsz.	4 pont	66,66%
14. Halgas József	4 játsz.	0 pont	0,00%
15. Borbély Lajos	3 játsz.	3 pont	100,00%
16. Solymos Dezső	9 játsz.	7,5 pont	83,33%
17. Gede Sándor	9 játsz.	4 pont	44,44%
2/a. Sajtós György	5 játsz.	2,5 pont	50,00%
144 játsz.		64,5 pont	44,79%

Kitűnő eredményt ért el Solymos Dezső, aki hosszú idő után tért vissza szakosztályunkba. Dicséretes Kovács József, Csóti József, Siklós Menyhért és Borbély Lajos teljesítménye is. Valamennyi mérkőzésen négyen vettek részt. Szakosztályunk ebben az évadban 408 játszmát játszott. Az ebből elért 177,5 pont 43,5%-ot jelent. Ez nem sokkal marad el a tavalyi 44,21%-tól, mégis mennyivel más a tartalma!

Versenyeinken 39-en vettek részt, tavaly 40-en. Egy játékosra átlag 10,46 játszma jutott.

1980-ban játékosainkra két nagy feladat hárul: Jó eredményt elérni az olimpián és az első csapatnak visszajutni a budapesti I. osztályba. Ehhez összefogásra és rendszeres tanulásra, önképzésre van szükség!

NÉMETH MARIANNA:

Olimpiák története

(II. RÉSZ)

Olimpiák nélküli korszak

Az olimpiai játékok több évszázados tekintélye az ókori Róma császárait arra az elhatározásra készítette, hogy felelevenítsék a görögök nemes versenyzésdelmeit. Ezeket a játékokat azonban az ifjúság jellegzetesen katonai nevelésében hasznosították.

A feudalizmus idején a testnevelés lehetősége csak a lovagok számára volt elérhető.

A lovagi életre való nevelés már kisgyermekkorban elkezdődött. A földesurak fiai alig hét-nyolcesztendőskorukig maradtak a család körében, ezután valamely lovag udvarába kerültek. Ott tanulták meg a lovagi élet szabályait, a fegyverforgatást, a lovaglást, mint a lovagi játékok és háborúk előgyakorlatait.

A hét lovagi készség (septem probitates: vívás, nyilazás, vadászás, lovaglás, úszás, birkózás és lantpengetés) elsajátítása után került sor a 20–21 éves korú ifjaknak egyházi szerzőtárral történő felavatására. A lovagi élethez szorosan hozzátartoznak a lovagi tornák, melyeken az ifjak számot adnak harci felkészültségükről.

Az első lovagi tornát a II. század közepén a franciák rendezték. Alig egy évszázaddal később pedig már Európa-szerte elterjedt az egyre fényesebb külsőségeket öltő lovagi tornák intézménye. Majd ezt követően a XI–XV. századra tehető a városi polgárság szórakoztató harci gyakorlatainak kialakulása. Testgyakorlataik azonban részben már szórakozásukat szolgálták. Így terjedtek el a különféle labdajátékok, pl. Angliában a labdarúgás, Franciaországban a teniszjáték egyik formája.

A XV. sz. elején a polgárság gazdasági és politikai előretörése egyúttal az európai művelődés nagy korszakának, a reneszánsznak a kezdetét jelentette. Észak-Itália városaiból indult el az ókori művészet, irodalom és tudomány felébresztésére irányuló törekvés. Célja a sokoldalú embertípus kialakítása, melyben fontos szerep jutott a testnevelésnek. Ettől kezdve egyre több embert foglalkoztatott a görög versenyzés felújításának kérdése. Eredményesen csak a francia származású Pierre de Coubertin tudta az ügyet kellőképpen kézbe ragadni.

A megérlelődött gondolatokat 1892. november 25-én tette közzé Coubertin a párizsi Sorbonne Egyetem aulájában a Francia Atlétikai Sporttársaságok Uniójának ülésén. Kezdeményezése nem talált visszhangra. Ezért kérte, hogy hívjanak össze egy nemzetközi kongresszust Párizsban. Nyolc napon át tartó tárgyalás eredményeként 1894. június 16-án megszületett a döntés, mely szerint az első hivatalos újkori olimpia rendezési jogát Görögország nyerte el.

A játékok színhelyéül Athént jelölték ki, és az időpontot 1896-ra tették. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság első elnökéül a görög Demetriosz Vikelaszt, titkárául pedig Pierre de Coubertint választották. A bizottságban a magyarokat Kemény Ferenc képviselte.

Az Athéni játékokon 13 ország 285 versenyzője 43 számban döntötte el az elsőséget. A győztesek a király kezéből vették át a hagyományos olajágot, a trónörökös kezéből a művészi ezüstérmét, a rendezőbizottság főtitkárától pedig a díszes oklevelet.

Ettől az időponttól rendezik meg rendszeresen az olimpiákat négyévenként. A második Párizsban volt, utána St. Luisban, majd ezt követte a londoni 1908-ban és a stockholmi 1912-ben. Az első világháború miatt elmaradt a soron következő berlini találkozó, de 1920-ban Antwerpenben már megtartották az olimpiát. Majd sorra következett Párizs, Amszterdam, Los Angeles, Berlin.

Kitört a második világháború, emiatt elmaradt az 1940-es találkozó és az ezt követő 1944-es londoni szintén. Ezután sorra következtek az olimpiai játékok. 1948. London, 1952. Helsinki, 1956. Melbourne, 1960. Róma, 1964. Tokió, 1968. Mexikó város; majd a huszadik olimpiára 1972-ben Münchenben került sor. Montreal következett ezután 1976-ban. A soron következő olimpiai város pedig Moszkva lesz. Érdekes, hogy a szocialista országok közül elsőnek a Szovjetunió nyerte el az olimpia rendezési jogát.

Hogy mekkora jelentőségű ez a rangos verseny, mely elősegíti a népek barátságát, csak két számadattal szeretném érzékeltetni: amint írtam az első olimpián 285 versenyző vett részt, a huszadik olimpián már ez a szám 9203-ra emelkedett és ebből a nők létszáma 1136 volt.

Ha figyelemmel kísértük a versenyek eredményeit, észre kellett vennünk, hogy Magyarország is jelentős helyet foglal el a sportéletben. Hiszen minden nemzetnek kinevelte a maga tehetséges versenyzőit, akik képviselik hazájukat a nemzetközi viadalokon.

Már az első athéni versenyről hoztunk babérokat Hajós Alfréd eredményeivel. Ő nemcsak a sportban, de az építészetben is bizonyította tehetségét. Az ő tervei alapján épült a Nemzeti Sportuszoda.

László; (nagyváltó) 1952. és 1956-ban szintén Papp László;

Súlyemelés: (légsúly) 1972. Földi Imre;

Öttusa: 1972-ben Balczó András ... folytatd a sort!

Nehéz volna felsorolni, hogy ki és milyen versenyszámban bizonyította tudását. Azonban leírok egy pár kiugróbb teljesítményű sportembert, s próbáljátok kiegészíteni ismereteitek szerint az adatokat.

1900. Párizs: Bauer Rudolf diszkoszvetésben első 36,04 méterrel.

Ökölvívásban: (légsúly) 1928. Kocsis Antal, 1932. Énekes István (könnyűsúly) 1936. Harangi Imre; (Középsúly) 1948. Papp

Örülök, hogy lehetőségem nyílt az olimpiák történetének bemutatásával ismeretanyagot bővítésére. Ha dióhéjban is, teljességre nem törekedve, megpróbáltam átfogó képet adni e szép és nemes sporthagyományról.

Aktualitását — gondolom — nem kell változnom. Kérem, kísérjétek figyelemmel a moszkvai olimpia eseményeit!

Augusztus 14-én, este hét órakor gyülekezett a tíz főből álló kis magyar csoport a Keleti pályaudvar pénztár csarnokában. Az öt házaspár csakhamar összebarátkozott. Este nyolckor indultunk a Krakovia expresszel. Hálófülkében utaztunk, de senki nem feküdt le közülünk. Jó hangulatban beszélgettünk. Miskolcon, Hidasnémetin, Kassán át tettük meg a 372 kilométeres utat. Muszynára reggel öt órakor érkezünk. Az állomáson csak mi magyarok szálltunk le — tízen. Itt, a kedves vendéglátók vártak bennünket — az üdülő igazgatója és felesége — szegfűcsokorral kedveskedve.

A hajnali érkezés ellenére valamennyiünket forró tévaül vártak bent az üdülőben. Hamar megismerkedtünk az épülettel, amely kétemeletes. A folyosókat és a szobákat szőnyegek borítják. A szobák bútortáza modern és kényelmes, a heverőkön, szekrényeken, különböző ülőbútorokon kívül még rádiókészülék is rendelkezésre áll az üdülővendégeknek. Hideg-melegvizes mosdók egészítik ki a berendezést; az ablak alatti fűtőtest arról árulkodik, hogy az üdülő télen-nyáron üzemel.

Az ebédlőben — egyidőben — százhuszan étkeztünk. Mindenütt tapasztaltuk a rendkívül nagy tisztaságot és a vendégek iránt tanúsított kedves figyelmet. Az üdülőhöz nagy park tartozik, kora délelőtt ennek a megismerésével töltöttük az időt. Kedves vendéglátóink nagyon gazdag programot készítettek részünkre.

Muszyna már 1209-ben létezett fürdő- és üdülőváros jelleggel. Nyáron a Poprad folyó fürdésre alkalmas. Itt Muszynán vár állott, amelynek romjai a XIV. századból maradtak ránk. Az üdültől egy kilométerre (az Oborzyska hegy nyugati határában) terül el egy harmincöt hektáros hársfaerdő. Ez régóta rezervátumnak nyilvánított erdőterület, Európában egyedülálló. Fái között 240 centiméter átmérőjű törzs is található. Ottlétünk egyik napjának délelőttjén a tíz magyar, a tíz finn és az üdülő lengyelek csoportja tett ide kirándulást. Az első autóbuzskirándulásunk Zakopá-

GIBBA ANDOR:

Két hét üdülés Muszynán

néba vezetett. Erre az útra a magyar csoport vezetője, dr. Vas Tibor elvtárs és felesége nem jöttek velünk, mert a lengyel rehabilitációs központ igazgatónője kereste fel Vas elvtársat. A harmadik napon pedig Varsóból kereste fel Vas elvtársat — a lengyel újságírók közül — az Ifjúsági Lap egyik szerkesztője.

A Zakopánéba vezető autóbuzs úton a látók számára feledhetetlen szépséget nyújtott a természet ritka ajándéka. Éreztek a kanyargókat, az emelkedőket és a völgyeket. Utunk a Poprad folyó és — később — a Dunajec folyó mellett vezetett. Négyórás út után megérkeztünk Zakopánéba, amely a tenger szintje felett nyolcszáz méter magasan, völgyben terül el. Déli irányban erdősáv húzódik, északnyugatra a Gubalowka hegygerinc a város felett 123 méter magasan áll. Északkeletre az Antalówka hegy (940 méter magas) látható. Télen sportolásra, nyáron üdülésre alkalmas. A városból felmenünk hegyvasúton a Gubalowka tetejére, ahol szebbnél szebb sétányok és üdülők találhatók. Itt csupán rövid sétát tettünk. Zakopáné 1873-ban még csak kicsi falu volt, amikor dr. Tytus Chalubinski felfedezte Zakopane rendkívül egészséges levegőjét. Az első világháború után városi rangot kapott. Zakopane a nyár három hónapjában négy millió külföldi látogató kedves tartózkodási helye. A kirándulásból hazafelé az autóbuzson nóták csendültek fel: a magyarok, a finnek és a lengyelek felváltva énekeltek dalaikat.

Az üdülőből Krakókba is tettünk kirándulást. Utunk szép városokon és lakott területeken vezetett keresztül. Krakow a Wisztula két partján terül el, Lengyelország harmadik legnagyobb városa, ipari, tudományos, kulturális központ. A nemzeti ereklyék kincsestára. Tizenegy főiskolájával — a 300 éves Jagello

egyetemmel az élén — tíz színházával és harminc múzeumával szolgálja a művelődést. Számos temploma közül legnagyobb a Mária templom. Megtekintettük a királyi várat, a Wawelt is. Minden látogató cipőjére filcpapucsot húz, így a márvány mozaik padlót mindenki még fényesíti is. Az emeleten lévő királyi szobákat és termeket is megtekintettük. Minden teremben ór áll, semmihez sem szabad hozzányúlni, de a végtelenül kedves lengyel kiséző megengedte, hogy kitapinthatassuk a bútorokon a fafaragásokat, a díszeket. Itt halottuk, hogy a királyi palota termeit és szobáit 360 szebbnél szebb gobelin díszíti.

A Várban lévő Zsigmond-toronyba is fellátogattunk. Megsimogattuk az ágyúkból készült 110 mázsás harangot. A toronyba 85 lépcső vezet fel. A város kis részében sétát tettünk. Délután négy órára már valamennyien nagyon fáradtak voltunk. Megebédeltünk az egyik étteremben és utána következett a wileickai sóbánya megtekintése. Előre közölték, hogy a sóbányában hat kilométeres — két óráig tartó — sétát fogunk tenni. A magam részéről féltem, hogy nem bírom ezt a hosszú utat, de szégyeltem volna elmaradni társaimtól. Bementünk a felvonó épületébe, majd elhelyezkedtünk a felvonóban, amely nagy mélységbe vitt le bennünket. Éreztük a bánya rendkívül kellemes hőmérsékletét, amely télen és nyáron egyformán 18 Celsius fok. Áthaladtunk sok járaton. Kisebb és nagyobb termeket tekintettünk meg. A padozat, az oldalfalak és a mennyezet mindmind sós. Szebbnél szebb szobrok vannak ott, kifaragva sóból.

Az első szint megtekintése után következett a második, a harmadik és a negyedik szint megtekintése. Ide, 460 lépcsőn jutottunk le. Ez, a föld szintjétől 138 méteres mélység. Itt, a negyedik szinten nagyon szép

sókristály termeket látogattunk meg és itt van a Bányamúzeum is, ahol a sóbányászathoz szükséges eszközöket néztünk meg. Elmondták, hogy ezt a bányát 1044-ben nyitották meg. A látogatók számára csak 1914 óta szabad a belépés. Ezt a bányát meglátogatta Kopernikus, a nagy tudós is. A bánya ötödik szintjét légzőszervi betegek részére rendezték be. Kinga szanatóriumnak nevezik, ezt a látogatók nem tekinthetik meg. A bányában tett kétórás séta alatt — bármennyire hihetetlennek hangzik — tökéletesen felfrissültünk valamennyien. Az említett mélységből rendkívül rövid idő alatt felhozott bennünket a felvonó.

Kirándulást tettünk a Muszynától 11 kilométerre lévő Krinicába is. Ez a legszebb lengyel városok egyike és a gyógyfürdők gyöngyszeme Lengyelországban. Több gyorsfolyású patak halad itt át, szebbnél szebb parkok terülnek el ebben a városban. Európában az egyetlen hely, ahol nyolcféle gyógyvízforrás található. Bevallom, hogy a gyógyvizet nem mertük megkóstolni, mivel nem tudtuk, hogy milyen hatást váltanak ki. Krinica igazi szépségét írásban nem is lehet összefoglalni.

Az üdülő kávézótermében egyik délelőtt — magyarok, finnek és lengyelek részvételével — ismerkedést tartottunk. Ezen a találkozáson a magyarok és finnek rövid önéletrajzot mondtak el önmagukról. Dr. Vas elvtárs bőven tájékoztatta a lengyeleket és a finneket a vakok nemzetközi kapcsolatairól.

Utolsó kirándulásunk a Duna-jehez vezetett. A tutajozás két óra húsz percig tartott, amely idő alatt 18 kilométert tettünk meg a folyón. Közben csodálatos erdőrészek és hegyek között utaztunk. Ez valamenynyünk számára feledhetetlen élményt jelentett.

Az üdülőből készülődtünk hazafelé. Lengyel barátainkat külön búcsúztatták. A magyarok és a finnek búcsúztatója megható volt. Az üdülő igazgatójának és kedves feleségének, a kultúrvezetőnek és az üdülő személynének ajándékot adtunk át. Mi magyarok és a finnek is kaptunk ajándékot. A magyar tolmácsától, Sós Grazsinától is búcsút vettünk.

Befejezésül, kedves lengyel barátainknak — valamennyi magyar üdülő nevében — hálás köszönetet mondtunk.

VÁNDOR TAMÁS

Kirándulás Szovjet Közép-Ázsiába

LEGENDA ÉS VALÓSÁG * *Taskent, a kétszer született város*

I. RÉSZ

Április huszonhatodika volt, az időpontot soha nem fogom elfelejteni. Amikor egy hatalmas zuhanástól felébredtem, szinte az utcán feküdtem. Agyam több méterre volt tőlem, a házunk agyagfala teljesen eltűnt. A földrengés teljesen elpusztította utcánk földszintes, agyagfalú házait, de itt kevesebb volt az áldozatok száma, mint az emeletes épületek összeomlásánál.

Az utóbbi száz évben hasonló erejű földrengés nem volt a környéken. Körülbelül 80 ezer lakás pusztult el, több ezer középület és üzem vált használhatatlanná. Sajnos ezer halálos áldozata és sérültje is volt ennek a természeti csapásnak.

Az 1966. április 26-i földrengés viszont Taskent második születése napja lett. A város helyreállításában minden szovjet köztársaság részt vett. Most az Ukrajna lakótelepen vagyunk. Ne csodálkozzanak, hogy nyolc emeletes házakat építettek. A paneles épületeket tervezőik a helyi sajátosságoknak megfelelően készítették, ezek az épületek nagyobb erejű földrengés esetén is biztonságot nyújtanak lakóiknak.

Taskenti sétánk során Péter, magyar származású idegenvezetőnk így számolt be a földrengésről és mutatta be az újjászületett várost.

Turistacsoportunk tagjai kellemes, 25 fokos áprilisi melegben rótták a város utcáit. Magunk mögött tudhattunk csaknem hatórás repülőutat, 3350 kilométerre voltunk Moszkvától, ahol előző napon havazott és fagypontra alá süllyedt a hőmérséklet.

Mindannyiunkat lenyűgözött a modern, üvegfalú repülőtéri épület nyüzgő forgalma, Ame-

rikai és japán turistacsoportok, indiai és afgán zarándokok, hazautazó vietnami és indonéz diákok várták a Delhi, Kabul, Dzsakarta vagy Karachi felől érkező szovjet és külföldi járatokat. Több mint száz menetrendszerű légi járat köti össze a várost Moszkvával, továbbá Szovjetunió európai és szibériai nagyvárosaival, valamint Ázsia többi országával.

Taskent a hazánknál mintegy ötször nagyobb kiterjedésű Üzbegisztán, hivatalos nevén az Üzbég Szovjet Szocialista Köztársaság fővárosa. A város Közép-Ázsia legnagyobb városa, csaknem 2 milliós lakosságával a Szovjetunió ötödik legnépesebb városa.

A város fejlődését meghatározta, hogy a nyugati Tiensan hegység nyúlványainál, a Csircsik folyó völgyében fekszik. A Közép-Ázsiában életet jelentő víz közelsége elősegítette, hogy már 2000 évvel ezelőtt is megtelepedjenek itt az emberek. Taskent fejlődését és fontosságát az is befolyásolta, hogy itt haladtak át a karavánutak Pakisztán, India és Kína felé, itt cseréltek gazdát a Közép-Ázsiából, Szibériából és Európából érkező áruk. A város ezért is szenvedte el az arabok, majd az egymással viaskodó közép-ázsiai kánok hódításait.

A szovjet gazdaságban betöltött szerepére jellemző, hogy jelenleg több mint 400 üzeme a gyapottermeléssel kapcsolatos. Hasonlóak jellemzik a város kulturális és tudományos életét, melynek egyik jellegzetessége, hogy az Atomkutató Intézet atomreaktorral rendelkezik.

A városban sétálva összekeveredett előttünk múlt és jelen, régi és modern, vegyítve üzbég szokásokkal és mohamedán hagyományokkal.

Az utcákat mindenhol fasorok szegélyezték, gyakori látvány volt a facsemetéket ültető fiatalok csoportja. Kísérőnk a régi üzbég mondást idézte: „Mielőtt egy fát kivágnál, ültessél helyette hármat-négyet.”

Közép-Ázsiában a víz és a fa mindig az életet jelentette. Pár órás séta után a 30 fokos melegben mindannyian értékelni tudtuk a mesterséges Komszomol tó partját szegélyező liget fáinak árnyékát. A tó partján modern teázó található, ahol viszont csak langyos zöld teát lehetett inni. A mohamedán hagyományok tiltották a szeszes ital fogyasztását, a teázóban napjainkban is hűek a tradícióhoz.

Ugyanígy elkülönülve foglaltak helyet a fiatalok és az idősek, de idősebb korú nőt a helyiségben nem lehetett látni.

A mohamedán vallás tiltotta nők nyilvános szórakozóhelyen történő megjelenését. A vallás ma már nem bír különösebb szabályozó erővel, de egyes rendelkezései szokásként megmaradtak.

Érdekességként megtudtuk, hogy a régebbi időkben egy-egy utca életét idősebb, élettapasztalattal rendelkező személyek irányították. A fiatalok hozzájuk fordultak tanácsokért; döntöttek a lakók közötti vitákban; születés, házasságkötés vagy halál esetén kollektív megmozdulásra serkentették az utca lakóit. A földrengés után a modern lakótelepre költözött üzbégek között fennmaradt ez a szokás. Idegenvezetőnk elmesélte, hogy esküvőjén mintegy kétszáz ember jelent meg különféle ajándékokkal, valamikor egy utcában lakott velük.

Aruházak, színházak, egyetemek és modern lakóépületek között földszintes, agyagfalú épületek húzódtak meg. Taskent régi városrésze, amely túlélte a földrengést. A házak utca felőli frontján csak a kapu található, ablak sehol. A házak belső részében elkerítve nyitott teraszok, erkélyek. Az agyagfal biztosította a nem ritkán 40 fok fölé emelkedő hőségben a lakás hűvösségét; a család tagjai a rekkenő hőségben a teraszokon aludtak.

A modern, nyolcemeletes lakóházak lakásai nagyméretű, fedett erkélyekkel épültek: az erkélyt nyáron hálósobaként lehet használni.

Taskenti tartózkodásunk felejthetetlen élménye volt a Kukeldas medresze megtekintése, valamint rövid látogatásunk a XVI. században épült Barak kán medreszében.

A medresze a mohamedán vallásban a papnevelde szerepét töltötte és tölti be ma is.

A Barak kán medreszébe történő bejutáshoz idős mohamedán pap adott engedélyt, mivel ez a „közép-ázsiai Vatikán”, a közép-ázsiai mohamedánok vallási előjárójának, a muftinak a székhelye.

Rendkívül előzékenyen bemutatták a medreszével szemközt épült mohamedán mecsetet, amelyeknek tornyáról (minaret) müezzín hívta imára a hívőket péntek este.

Külföldi turistákat rendkívül előzékenyen fogadnak mindenütt, igyekeznek minden kérésüket teljesíteni. Itt azonban — a mohamedán vallási előírásnak megfelelően — megkérték csoportunkat is, hogy lehetőleg a péntek esti ima ideje alatt a nők ne kíséreljék meg a bejutást a mecsetbe.

Este hat óraker megélné a élet a mecset környékén. Főleg idős férfiak érkeztek, akik a vallási előírásoknak megfelelően cipőiket levetve léptek be a modern, üvegfalakkal körülvett imaterembe. A termet hamarosan több százan töltötték meg, leborulva a padlót borító szőnyegekre, eleget téve a mohamedán vallási előírásoknak. Mialatt távoztunk a mecsetből a szűk utcában még szembe jöttek velünk férfiak, akik összegöngyölt imaszőnyeget hoztak magukkal — a kívülrekedt hívők az udvaron, saját imaszőnyegeiken végzik el a szertartást.

Taskenti látogatásunk befejezéseként autóbusszal felkerestük a várostól délnyugatra fekvő Éhség-sztyeppét. Ez a hatalmas síkság soha sem volt sztyeppé, hanem évszázadokon át terméketlen sivatag, amelyet az utóbbi évtizedek munkája változtatott meg.

Vámbergy Ármán, a keleti tudományok nemzetközi tekintélyű magyar úttörője 1863—64-ben megtett nevezetes közép-ázsiai útja során így számolt be erről a környékről:

„... Midőn útra készen lassanként összegyűleztünk, karavánunk elindult a sivatagon keresztül. Melegen tűzött a nap... Úgy hittük, csak két napot fogunk víztelen sivatagon tölteni. Éjjel felé olyan helyre értünk, ahol mindenkinek le kellett szállni, mert a szamarak térdig süppedtek a finom homokba. A földön még bogarat sem látni, csak itt-ott tűnnek szemünkbe elveszett emberek és állatok csontjai...

Két útitársunk annyira legyengült, hogy rá kellett őket kötni tevéjükre. Amíg csak szólni tudtak „vizet! vizet!” volt egyetlen szavuk.”

Jangi-Jul város érintésével körülbelül két óra után érkeztünk el a sivataghoz. Emeletes házakból álló telepek, szovhozok akadtak utunkba. Hosszú kilométereken át öntözőcsatornák mellett haladtunk el, gypototáblák között.

Kísérőnk elmondotta, hogy a csatornarendszer a Szír-Darja folyóból kapja a vizet. Főcsatornák és mellékcsatornák hálózzák be a megművelés alatt álló 10—12 000 hektár gypotföldet.

Sajnos április hónap volt, így csak szóval mondták el a gypottermesztés és a gypotszedés folyamatát. A gypot 1 méter magasságú cserjén nyílik szeptember hónapban, tokjai vattaszerű csomókat tartalmaznak. Az emberek 35—40 fokos melegben a cserjék között hajla-

dozva szedik ki a tokból a gyapotot. A gépesítésre történtek már kísérletek, de a legbiztosabb a kéziszedés. A gyapotkombájn alkalmazásánál sem nélkülözhető az ember, szorgalmával és ügyességével.

Ősszel viruló gyapotföldek találhatók ma a sivatag helyén, amelyek dicsérik az üzbég nép szorgalmát. Amikor autóbuszunk visszatérőben volt Taskent felé gondolatban csoportunk minden tagja már útunk következő városában, Szamarkandban járt.

Következő rész: Szamarkand, a legendák városa.

(Folytatjuk)

PÉTER RÓBERT

Szivárvány a kék tó partján...

Minden csupa víz, az eső már hajnal óta esik. Ezen a reggelen már így virradt, vigasztalanul. Mégsem fordult meg senki fejében, hogy esetleg a tanyán maradjon. Időben, pontosan öt órakor elkezdődött a verseny.

Károlyfi Józsi bácsi, a Nagybudapesti HE titkára ezt írta a versenyre szóló meghívó felső sarkába: „Azt hiszem, ezt érdemes lesz megnézni. Tudtommal ilyen még nem volt Magyarországon!”

Igaza volt!

Az agyagos part síkos, csúszik-kúszik rajta az arra haladó, s ruhájára nemcsak az égből, hanem a fákról, a dús parti növényzetről is hull az áldás a feltámadó szél nyomán. Nem mondhatni ideális horgászidőnek, de a versenyzők kitartanak. A Nagybudapesti HE Dél-egyházán, a 2-es számú tónál levő tanyája előtt nem mindennapi versengés folyik.

Csendben, óvatosan ereszkedem alá a partról, észrevétlenül kerülök közelükbe. Csak a vizes fűben is zavartalanul szundikáló Catherin, a hatalmas, fekete újfundlandi emeli rám egy pillanatra nyugodt tekintetét. Néhány méterrel odébb Bonnie, a szintén vöröskeresztes jelvényt viselő német juhász néz felém hosszasan, majd ő is hangtalanul veszi tudomásul jelenlétemet. Így van nevelve.

Mozdulatlanul nézem a mozdulatlanságot. A szoborszerűen

álló, guggoló horgászokat, a fekete szemüveges, esernyős versenybírókat, a botokon reménytelenül alácsüngő jelzőket. Aztán egyikük, a szinte tetőtől talpig gumiruhába öltözött férfi lassan lehajol. Óvatos, mégis határozott mozdulattal, ujjával ellenőrzi a zsinórok feszességét. Nem találja rendben, felemeli a botot. Markolatát a hasára szerelt fémövből kiálló bottartóba helyezi, s testének erőteljes oldalra rántásával bevág. Szaporán tekeri a jobb kezes orsó hajtókarját —, bal karja helyén a ruhaujj üresen lóg — s amikor a forgókapocs a spicnek ütődik, a botot újból kezébe veszi. Úgy támasztja a földre, hogy a felső vége saját hátának dőljön, miközben a zsinór vége az önetetővel, a horoggal előtte himbálódzik. Finoman érző ujjak tapogatják végig, mi maradt a horgokon. Óvatos lehajlás — nehogy a bot eldőljön — kukorica, giliszta kerül elő a különböző dobozokból, s az öt ujj csodákat művel. Úgyeszen felszúrják a fűgén mozgó férget, zöldpaprikaszeletet tűznek fel amurnak, s megismétlődik a mozgássor visszafelé. Dobozok a helyükre, a bot a hátról előre. A kéz megmarkolja, repül a felcsalizott horog, csobbanva jelzi, jó helyre esett, a tiszta, kék színű vízbe. Másodpercnyi keresgélés, hol vannak leszúrva az ágasok, s az elektromos jelző érzékeli-e a zsinórt?

Nézem az órát. Tizennégy perces művelet. Egy perc híján negyedórás koncentrációja az emberi akaratnak, leleményes-

ségnek, a természethez ragaszkodásnak. Negyedórányi, mozgás által oldott sötétség. Példa a látónak: mire képes a természet, ha valaki kitarja előtte a szívét. Örömet ad érte és elégedettséget. Cserébe a robbanás következtében elvesztett látásért, az amputált karért, a fényért, az örök sötétségért.

— Elállt az eső! Legalábbis úgy érzem! — mondja a fekete szemüveges versenybíró és leteleszi az ernyőt.

A botjai mellett guggoló kék melegítő férfi, fejét oldalra fordítva valahová messzire néz, úgy kérdezi:

— Mond, te egyáltalán semmit sem látsz?

— Semmit!

— Érdekes. Én egy kevés fényt látok. Mást nem. Mielőtt a professzor megoperált, még tömeget is láttam. A műtét előtt azt mondta, erről majd le kell mondanom, viszont megszünteti a szemeimen a nyomást. Azt a borzalmas nyomást. Igaza volt.

Horgászversenyen nem éppen szokványos társalgás, amelybe olykor a másik szomszéd is beleszól. Köznapi füleknek szokatlan szavak, kifejezések ezek: Recehártya... Szike... Hályog... Érzéstelenítve... Mégis fájt... Én semmit nem éreztem... Rehabilitáció...

Majd vissza az életbe, a jelenbe:

— A fene egye meg! Nincs kapás!

— Már hogyan lenne! Csak ügyeskedni kell!

Jó húszméterről jön a válasz, ahol Földi Antal már az ötödik retúrját tekeri kifelé. (A versenyt ő nyerte Hubay Bertalan és Kiss József előtt.) Fia meríti ki — erre a versenyszabály lehetőséget ad —, s „a Tóni” már tűzi is fel az újabb csalit: három szem Zizi kerül a horogra. Szomszédja, Kiss József nem minden sóvárgás nélkül dűnyögi:

— Mázlista! Szerencséje van!

Meg zizije! Könnyen lehet, hogy ez az oka a jó fogásnak. Odébb, az előbbi beszélgetők közül a kékmelegítő Hubay Bertalan is megakasztja közben a második retúrját. Szomszédja, az egy karral tevékenykedő Ritthnovszky János csendesen megjegyzi: „Csak fogjanak! Annak jobban örülök, mintha magamnak szakolnék!”

Szavaiban miért kételkednénk, hiszen a Nagy-Dunai Horgász Egyesület vakok és gyengénlátók baráti társaságának vezetője, ennek a — tudomásunk szerint — hazánkban első ízben megrendezett vakok és gyengénlátók horgászversenyének szervezője, elsősorban nem magáért, hanem a közért, a kis csoportjáért szorgoskodott, amikor nekikezdett a verseny létrehozásának.

A szürke felhős égbolt közben felszakadozik, kibúvik mögüle az aranyarcú. Sugarai kellemesen melegítik az átfázott tagokat, mikor megérkezik a tízórai, a friss, meleg lángos. Hubay „Berci” nagylányai hozzák a büféből, jut mindenkinek, még Catherinnek is. Falatozás közben jut néhány perc szót váltani Ritthnovszky Jánossal.

— Két éve már, hogy összehoztuk a társaságot, de mindjárt hozzá kell tennem: sem ez, sem az azóta eltelt tevékenységünk nem lett volna lehetséges a Nagy-dunai IB és a Nagybudapesti HE vezetőinek igazán szívből jövő segítsége nélkül. Ők mindent megtesznek most is, hogy egyenrangú tagjai lehessünk a horgászok nagy családjának. Mi úgy érezzük, azok vagyunk, s igazából csak a mi félénk tudja, mit jelent ez nekünk. A vakokat általában a négy fal közé szorítja és ülésre kényszeríti a foglalkozásuk. A mozgás alapvetően hiányzik az életünkől. Ezt pótolhatja a sport és a horgászat. Kinn vagyunk a friss levegőn, a napfényen, a vízparton, s ez igen szoros kapcsolatot jelent nekünk az étellel.

— Én, amióta horgászom, sokkal nyugodtabb vagyok. Kijűlök a vízhez, s élvezem a természet hangjait. Úgy érzem, hozzám szólnak a madarak, nekem csobban a fürdőző potyka. És így vannak a többiek is. Van köztünk telefonközpontos, mérnök, nyugdíjas, masször, de ebben egyformák vagyunk. Most szeretnénk bővíteni társaságunkat s olyanokat is beszervezni, akik születésüktől nem látnak. Nekik még fokozottabban szükségük van a természettel való ilyen kapcsolatra, mert bennük erőteljesebb a bizonytalanság, az önbizalomhiány.

Csendes szavak, gesztikulálás, különösebb hangsúlyozás nélkül. Megszívlelendők, figyelmet, segítséget érdemlők.

A lángos gyorsan elfogyott, a figyelem ismét a botokra irányul. Az idő mind kellemesebb, ragyog a nap. A gyerekek kiabálnak: „Ott a szívárvány! Ott a szívárvány!” Ritthnovszky megkérdezi:

— Szép?

— Igen, szép! Nagyon szép!

(Megjelent a MAGYAR HORGÁSZ című lap 1979. évi 10. számában.)

ÜDÜLÉSI FELHÍVÁS!

Értesítjük tagtársainkat, hogy Szövetségünk Balatonbogláron 1980-ban az üdültetést május 22-től szeptember 17-ig kilenc turnusban szervezi meg.

A lebonyolítás a korábbi évek gyakorlatának megfelelően történik.

Tagtársaink a lakóhelyük szerinti megyei szervezetnél jelentkezhetnek üdülésre március 1-ig.

Hangsúlyozzuk, hogy üdülőkben diétás ellátást, fokozott gondozást biztosítani nem tudunk! Ezért csak olyan személyek jelentkezését kérjük, akik az említett kivételes ellátásra nem tartanak igényt. A beutalást a Központi Elnökség által kijelölt Üdülési Bizottság bírálja el.

Fontosnak tartjuk, hogy minél több tagtársunk nyerhessen beutalást. Ezért az igények elbírálása az alábbi szempontok szerint történik:

1. Előnyben részesül az, aki még egyáltalán nem, vagy legalább négy éve nem kapott beutalást.
2. A beutaláshoz legalább egyéves szövetségi tagság szükséges.
3. Kísérőt csak olyan személy vihet magával, akinek erre látási fogyatékoságának mértéke miatt feltétlenül szüksége van. (Egy tag csak egy kísérőt.) Amennyiben vak házaspár igényel beutalót, ez is csak egy kísérőt vihet magával.
4. A beutalásoknál előnyben részesítjük a dolgozókat, valamint figyelembe vesszük a vakügy területén hosszabb idő óta kifejtett társadalmi munkát.
5. Ha a tag kísérője gyermek, annak legalább 5 évesnek kell lennie.
6. Nem utalható be, aki fertőző betegségben szenved.
7. A kísérő magatartásáért a beutalt tag felel.
8. A tizennégy évesnél fiatalabb gyermek üdülésre való alkalmasságát az üdülés

- megkezdésekor — három napnál nem régebbi orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni az üdülő gondnoknál.
9. A térítési díjakat az alább közölt határidőig kell befizetni. A beutaló jegyeket csak a befizetés megérkezése után küldjük ki ajánlott levélben. A befizetési határidő elmulasztását lemondásnak tekintjük.
10. A jelentkezőknek legalább két turnust — de ha módjukban áll, többet is — kell megjelölniük.
11. A befizetett térítési díjat nem áll módunkban visszafizetni. Indokolt esetben azonban a beutalót Központunk más jogosult személyre átruházhatja. Ez esetben a befizetett térítési díjat visszafizetjük, ha a beutaló visszaküldése a turnus megkezdése előtt, időben megtörténik.

Kérjük nyugdíjas és munkaviszonyban nem álló tagtársainkat, hogy lehetőleg az első és a második, valamint a nyolcadik turnusra jelentkezzenek.

Üdültetési díjak

Szövetségünk tagjai részére két hétre	420,— Ft.
Felnőtt kísérő részére két hétre	620,— Ft.
5—14 év közötti gyermek részére két hétre	308,— Ft.

Turnusok

I. turnus május 22-től június 4-ig kéthetes	43 fő
II. turnus június 5-től június 18-ig két hetes	43 fő
III. turnus június 19-től július 2-ig két hetes	43 fő
IV. turnus július 3-tól július 16-ig két hetes	43 fő
V. turnus július 17-től július 30-ig két hetes	43 fő

VI. turnus július 31-től augusztus 13-ig két hetes	43 fő
VII. turnus augusztus 14-től augusztus 27-ig kéthetes	33 fő
VIII. turnus augusztus 28-tól szeptember 10-ig kéthetes	22 fő
IX. turnus szeptember 11-től szeptember 17-ig egyhetes	22 fő

Befizetési határidők

I—V. turnusig: április 1-ig.
VI—IX. turnusig április 15-ig.
Szövetségünk az üdülési díjakat a Magyar Nemzeti Bankon keresztül kapja meg. Átutási idő legkevesebb 14 nap, ezért kérjük, hogy a pénzt időben fizessék be.

Fontos, hogy az üdülő házi-rendjét a közösség érdekében minden beutalt pontosan tartsa be. A beutaltak érdekében a rendbontó magatartást szigorúan bíráljuk el. Reméljük ilyen intézkedésre nem kerül sor.

Kívánunk az üdülésben résztvevő tagtársainknak kellemes időtöltést és jó pihenést.

(Vörös Istvánné)

hirdetések

Elcserélném a Móricz Zsigmond körtér közelében levő szabadrendelkezésű, tehermentes, egy-szobás, III. emeleten levő garzon öröklakásomat (a házban nincs lift). Kérek kisméretű kétszobás tanácsi lakást (első emeletig), lehetőleg a XI. kerületben. Telefon: 662-481.

*

Ötvenéves dolgozó nő házasság céljából megismerkedne 50—60 év közötti vak vagy gyengénlátó, nőtlen vagy özvegy, lakással rendelkező férfival. Leveleket Braille- vagy Klein-írással kér a szerkesztőségbe; jelige: „Megértés — szeretet”.

*

Vidéki városban élő 60 év körüli jó megjelenésű nyugdíjas asszony férjhez menne inteli-

gensebb, lakással rendelkező, gyengénlátó, esetleg nem látó férfihoz 60—70 év között. Leveleket a szerkesztőségbe kér „Hull a fáról a levél” jeligré.

*

35 éves, 160 cm magas, vidéken élő, nem látó férfi házasság céljából megismerkedne 30—40 év közötti rokkantnyugdíjjal rendelkező, gyengénlátó nővel. Leveleket „Piros szegű” jeligrére kér a szerkesztőségbe.

innen-onnan

Dr. Helmut Pielascht, az NDK Vakok és Gyengénlátók Szövetségének elnökét a Német Demokratikus Köztársaság megalakulásának 30. évfordulója alkalmából jubileumi emlékéremmel tüntették ki.

Felső Voltában 1980. február 18—21. között értekezlet lesz a vakág megelőzésére, ezen a WCWB is képviselteti magát.

1980. február 26-án a WCWB büroja a WCWB legfelsőbb operatív szerve — tart ülést.

1980. február 27—28-án Párizsban a WCWB és az IFB (International Federation of the Blinds) közös bizottsága tart ülést.

1980. április 22—24 között Szófiában, az Európai Regionális Bizottság a Látási Fogyatékosok foglalkoztatásáról tart értekezletet.

Május 21—23. között New Yorkban Nemzetközi Filmfesztivált rendeznek a rehabilitációról szóló filmekből.

1980. június 22—27. között Winnipegben (Kanada) lesz a 14. Rehabilitációs Kongresszus (a WCWB-t M. Ross C. Purse képviseli). Június 23—28. között az USA-ban, Bostonban Helén Keller-kongresszus lesz „A jövő akcióprogramja” címmel, melyet az American Foundation of the Blinds rendez.

Július 16—18. között Hannoverben konferencia lesz a Vakügyi technikai segédeszközökről.

Július 21—25. között Hannoverben a második „Helén Keller” világkongresszusra kerül sor, melyet a WCWB siket-vakok bizottsága rendez.

Július 28. és augusztus 2. között a siket-vak gyermekről lesz nemzetközi szeminárium, melyet a „Deutsches Taubblindenzentrum” (Német siket-vakok központja) rendez.

Hollandiában Arnheimben 1980 nyarán rendezik meg a Fogyatékosok Olimpiáját.

Szeptember—október folyamán tartják meg a vak nők helyzetét taglaló második nemzetközi konferenciát.

Örömmel közöljük az érdeklődőkkel, hogy Godó Jenő kosárfonó Csongrád megyei sors-társunk „Kiváló kisiparos” bronzérmet kapott elismeréséül a Kiosztól.

Gratulálunk a kitüntetéshez.

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy szövetségünkben ismét megindul a gépirás oktatása (síkirás) Gévai Béla tanár úr vezetésével.

Jelentkezni lehet írásban, telefonon vagy személyesen Budapesti és Pest megyei Szervezetünk irodájában.

Pinvicski György

ELHUNYT DUDÁS MÁRIA

A napokban szomorú hírt kézbesített központunknak a posta. 1979. október hó 30-án elhunyt DUDÁS MÁRIA, a Békés megyei szervezet örökös tiszteletbeli elnöke. Utolsó útjára elkísérték a megyei szervezet elnökségének tagjai. Paulik Pál elnökségi tag búcsúztatta.

Dudás Mária tagtársnőnk több, mint 20 éven keresztül, fáradságot nem kímélve szolgálta a vakügyet. Mindig az elsők között volt, akik felajánlották segítségüket a sorstársak életének

szébbé, gazdagabbá tételéhez. Tapasztalataival, bölcsességével a megyei szervezet elnökségének nagy segítségére volt. A sorstársak szerették, tisztelték. Központunk jó munkájáért Braille-emlékéremmel tüntette ki. Mária néni nemcsak a Békés megyei tagságnak, hanem mindazoknak hiányozni fog, akik ismerték, szerették. A vakügy e lelkes munkásának emlékét szívünkben megőrizzük.

(Szemerédi István)

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zeneirovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

Oldal

<i>Dr. Vas Tibor:</i>	Bel- és külpolitika	1
	Elnökségi ülés	2
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	2
<i>Csitári József:</i>	HOGY MEGTALÁLJÁK A HELYÜKET	4
<i>Szemerédi István:</i>	Megalakult a bajai körzeti csoport	5
<i>Dr. Vas Tibor:</i>	AZ ELEMI REHABILITÁCIÓ NÉHÁNY ALAPKÉRDÉSE	5
	Látási fogyatékosok munkaköri jegyzéke	6
<i>Dr. Vas Tibor:</i>	Szeminárium az NSZK-ban a látási fogyatékosok tanulásáról	7
<i>Dr. Falvai Ferenc:</i>	A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVÉNEK MODÓSÍTÁSÁRÓL	7
<i>Kiss János:</i>	Az aranyér	8
<i>Váradi Péterné:</i>	NŐK RÉSZÉRE	9
<i>Dr. Gönczi Aladárné:</i>	Az ókori egyiptomiak orvostudománya	9
<i>Kuminka Györgyné:</i>	A látási fogyatékos tanulók pályaválasztásának jelenlegi helyzete és problémája	10
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	MOZGÁSTRÉNERKÉPZÉS AZ NDK-BAN (II. RÉSZ)	11
	Közlekedési kerekasztal-beszélgetés szövetségünk székházában	11
<i>Bacsik László:</i>	Magnósoknak magnóról	12
	Vak költők versei	13
<i>Kapor Gábor:</i>	„A nő szebb, mint a világ, melyben élek”	13
<i>Varga E. Katalin:</i>	Riport helyett	14
<i>Pinviczki György:</i>	SZÖVETSÉGÜNK ZENEKARA HARMINCÉVES	16
<i>Czingráber János:</i>	IGYEKEZTEM TELJES ÉRTÉKŰ EMBER LENNI	17
<i>Dénes József:</i>	Sakk-híradó	19
<i>Hirth Ignác:</i>	Beszámoló a túrista szakosztály 1979-es munkájáról	19
<i>Molnár István:</i>	Beszámoló az 1979. évi sakkcsapatbajnokságról	20
<i>Németh Marianna:</i>	OLIMPIÁK TÖRTÉNETE (II. RÉSZ)	23
<i>Gibba Andor:</i>	KÉT HÉT ÜDÜLÉS MUSZYNÁN	24
<i>Vándor Tamás:</i>	Kirándulás szovjet Közép-Ázsiában	25
<i>Péter Róbert:</i>	Szivárvány a kék tó partján	27
	Üdülési felhívás	28
	KÖZLEMÉNYEK	30
	ELHUNYT DUDÁS MÁRIA	30